

תפ"ח 19135/10/14 - מדינת ישראל - פרקליטות מחוז ת"א נגד יורי ליסיאק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תפ"ח 19135-10-14 מדינת ישראל נ' ליסיאק (עציר) 6 יוני 2016

בפני:	כב' השופט גלעד נויטל, אב"ד
	כב' השופט מאיר יפרח
	כב' השופטת גיליה רביד
בעניין:	מדינת ישראל - פרקליטות מחוז ת"א (פלילי) -
	ע"י ב"כ עו"ד ראאד ענוז
	נגד
	יורי ליסיאק -
	ע"י ב"כ עו"ד ישר יעקובי

המאשימה

הנאשם

הכרעת דין

השופט מאיר יפרח:

כתב האישום שהוגש נגד הנאשם מייחס לו עבירה של **רצח בכוונה תחילה**, בניגוד לסעיף 300 (א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק" או "חוק העונשין") ועבירה של **שיבוש מהלכי משפט**, בניגוד לסעיף 244 לחוק העונשין.

כתב האישום

1. כתב האישום מגולל את עיקרי המסכת העובדתית הבאה:

(א) הנאשם התגורר ביחד עם בני משפחתו, הוריו ואחי אמו בדירה בבניין ברחוב כ"ט בנובמבר 25, בת-ים (להלן: "הדירה").

(ב) ויקטור מיקולסקי ע"ה (להלן: "המנוח") היה מיווד עם הנאשם, אך יחסיהם עלו על שרטון מחמת חשדו של המנוח שהנאשם התלונן נגדו במשטרה. על-כן, גמלה בליבו של הנאשם החלטה להמית את המנוח.

(ג) לשם מימוש תכנית הרצח, ביום 20.9.2014 בשעה 9:44 או בסמוך לכך, שלח הנאשם שלושה מסרונים ממכשיר טלפון נייד שהיה ברשותו אל מכשיר הטלפון הנייד של המנוח. במסרונים אלה איים הנאשם על המנוח בפגיעה שלא כדין בגופו. בתגובה לכך, שלח המנוח מסרון למכשיר הטלפון של הנאשם ובו הודיע לו, בין היתר, כי בכוונתו להגיע לדירה.

- (ד) במסגרת המשך מימוש תוכנית הרצח, שלח הנאשם מסרון לעצמו, באמצעות מכשיר טלפון נייד אחר שהיה ברשותו, ובו יצר מצג כוזב הנחזה להיראות כאילו המנוח איים להגיע לדירה ולשחוט את הנאשם ואת בני משפחתו (להלן: "**המסרון השקרי**"). זאת היה ביום 21.9.2014 בשעה 14:26 או בסמוך לכך.
- (ה) לאחר מכן, בשעה 15:49 התקשר הנאשם לשירותי הכבאות וההצלה והודיע להם כי קיימת דליפת גז בדירה. כעבור מספר דקות, הגיעו אנשי מכבי האש לדירה, בדקו את המקור לדליפת הגז ועזבו את המקום.
- (ו) זמן קצר לאחר מכן פורק, במזיד, צינור הגז המחובר לתנור הגז שבדירה. עקב כך נגרמה דליפת גז בדירה. שירותי הכבאות וההצלה הוזעקו למקום פעם נוספת ובבואם - סגרו את צינור הגז בדירה.
- (ז) הנאשם הורה לבני משפחתו להותיר את דלת הדירה פתוחה בשל דליפת הגז, מתוך כוונה לאפשר למנוח להיכנס לדירה באופן חופשי ולרצוח אותו.
- (ח) סמוך לשעה 17:19, הציג הנאשם לאמו את המסרון הכוזב. האחרונה התקשרה למשטרה ומסרה כי המנוח מאיים לפגוע בה ובבני משפחתה.
- (ט) בהמשך לכך ובמסגרת תוכנית הרצח, התקשר הנאשם למנוח, בשעה 17:35, ושוחח עימו. בעקבות השיחה הודיע הנאשם לאימו כי המנוח בדרכו לדירה. הנאשם הצטייד בסכין מטבח מביתו והודיע לאימו על כוונתו להתגונן מפני הנאשם באמצעות הסכין, בכזב.
- (י) כעבור כעשר דקות, נכנס המנוח לדירה ושוחח עם הנאשם. לאחר חילופי דברים וצעקות בין הנאשם לבין המנוח, דרשה אימו של הנאשם מהמנוח לעזוב את הדירה לאלתר. בתגובה, תקף המנוח את אימו של הנאשם וגרם לחבלה בידה הימנית.
- (יא) בסמוך לאחר מכן ולשם מימוש החלטתו של הנאשם להמית את המנוח, וכשהוא מצוייד בסכין, גרר הנאשם את המנוח הרחק מאימו, ובכוונה תחילה להמיתו, נעץ הנאשם את הסכין בליבו של המנוח (להלן: "**הדקירה קטלנית**") ושתי דקירות נוספות, אחת במותן והשנייה דקירה שטחית בירך. כתוצאה ממעשי הנאשם ומדקירות, ברח המנוח לדירה סמוכה בבניין ושם התמוטט. אמבולנס שהוזעק למקום קבע את מותו של המנוח.
- (יב) בסמוך לכך, החל הנאשם לנקות את כתמי הדם שהותיר אחריו המנוח וזאת במטרה לשבש הליכי משפט על ידי השמדת ראיות.
- (יג) הדקירה הקטלנית שדקר הנאשם את המנוח בלבו גרמה להצטברות דם בשק העוטף את הלב ובכך נמנע מילוי של הלב בדם וכתוצאה מכך נפטר המנוח.
- (יד) במעשיו האמורים, רצח הנאשם את המנוח בכוונה תחילה ושיבש מהלכי משפט על ידי השמדת ראיות.

התשובה לכתב האישום

2. תשובת הנאשם לכתב האישום הוגשה בכתב באמצעות סניגורו ביום 26.3.15 (בקשה מס' 19). במסגרת תשובה זו, הודה הנאשם בחלק מן הנטען בכתב האישום וכפר בחלק הנותר.

(א) הנאשם **הודה** בכך שהתגורר עם משפחתו בדירה ובהיכרותו עם המנוח. הוא הודה בכך שהתכתב עם המנוח במסרונים והודה בתוכנם, אך כפר בטענה כלשהי המייחסת לו תוכנית רצח או נקיטת פעולה לשם מימושה.

- (ב) הנאשם **הודה** בכך ששלח לעצמו את המסרון השקרי, הנזכר בסעיף 1(ד) לעיל, וטען כי מטרת הדבר הייתה לגרום לשוטרים לעצור את המנוח, בטרם יפגע הלה בנאשם ובבני משפחתו, כפי שהבטיח לעשות.
- (ג) הנאשם **הודה** בכך שהתקשר אל שירותי כבאות והצלה והודיע להם על אודות דליפת הגז בדירה (כאמור בסעיף 1 (ה) לעיל).
- (ד) הנאשם **כפר** בטענות הבאות: צינור הגז פורק לאחר מכן (סעיף 1 (ו) לעיל); הנאשם הורה להותיר דלת הדירה פתוחה כאמור בסעיף 1 (ז) לעיל; הנאשם הציג לפני אמו את המסרון השקרי והיא התקשרה למשטרה ומסרה שהמנוח מאיים לפגוע בה ובבני משפחתה (סעיף 1 (ח) לעיל); הנאשם התקשר אל המנוח והודיע לאמו כי המנוח בדרכו לדירה. הנאשם הצטייד בסכין מטבח והודיע לאמו, בכזב, כי בכוונתו להתגונן באמצעות הסכין (סעיף 1 (ט) לעיל).
- (ה) הנאשם **הודה** באמור בסעיף 1 (י) לעיל, בדבר כניסת המנוח לדירה; הויכוח עימו; דרישת אמו מן המנוח לעזוב את הדירה ותקיפת המנוח את אם הנאשם וגרימת חבלה בידה הימנית.
- (ו) הנאשם **הודה** כי ניסה לגרור את המנוח מאימו, כאמור בסעיף 1 (יא) לעיל, אך כפר בכך שדקר את המנוח בליבו, במותנו ובירכו וכפר בכך שהמנוח נמלט מן הדירה לדירה סמוכה ושם התמוטט.
- (ז) הנאשם **כפר** בכך שהחל לנקות את כתמי הדם של המנוח במטרה לשבש הליכי משפט.
- (ח) הנאשם **כפר** שהדקירה שדקר את המנוח בלבו גרמה להצטברות דם בשק העוטף את הלב וכי בכך נמנע מילוי של הלב בדם וכתוצאה מכך נפטר המנוח. כאן המקום לציין כי בפתח ישיבת ההוכחות, הודיע הסניגור כי הנאשם אינו כופר עוד לא בדקירות שנגרמו למנוח, לא במספרן, לא במיקומן ולא בתוצאתן הקטלנית. טענתו כי לא הוא שדקר את המנוח, נותרה בעינה (עמ' 9 שורות 9 - 12 לפרוטוקול).

מסגרת הדין

3. המאשימה הגישה קלסר ובו 82 מוצגים. הסניגור הסכים להגשת חלק הארי של המוצגים שהיו בו, כראייה לנכונות תוכנם (במובן שנתבאר בע"פ 7702/10 **כהן נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 29.5.14, פורסם במאגר נבו). זאת, למעט המוצגים הבאים: ת/16; ת/38, ת/39, ת/63, ת/64, ת/65, ת/66, ת/68, ת/70, ת/74, ת/75, ת/76, אשר הוצאו מן הקלסר (חלק ממוצגים אלה נתקבלו לראייה בהמשך הדרך, למעט ת/63, ת/65, ת/66, ת/68, ת/70 שלא נתקבלו לראייה כלל). אשר למוצגים מסוימים, שיפורטו להלן, הסכים הסניגור להגשתם בכפוף להעדת עורכיהם: חוות הדעת ת/34 בכפוף לעדות הפתולוגית ד"ר פורמן; ת/43 בכפוף לעדות השוטר אליאס פשה; ת/45 בכפוף להעדת השוטר נסים כהן; ת/46 בכפוף להעדת השוטר אנדריי פוטומקין; חוות הדעת ת/48 ות/49 בכפוף להעדת יואב ווליניץ; ת/73 בכפוף להעדת אשר פתאל; חוות הדעת ת/77 בכפוף להעדת לילך פרונט.

4. ראיות התביעה וההגנה נשמעו בישיבות הבאות: 13.4.15, 26.4.15, 28.4.16, 29.4.16, 14.7.15, 22.7.15, 27.7.15, 6.10.15, 10.11.15, 15.12.15 ו-25.1.16. מטעם התביעה העידו העדים הבאים: לודמילה ליסיאק (אמו של הנאשם); ולדימיר ליסיאק (אביו של הנאשם). שני עדים אלה הוכרזו עדים עוינים. נטלי שטחיאן (בת זוגו של הנאשם); אשר פתאל (איש כיבוי אש); טטיאנה קוסטין (חוקרת משטרה); ד"ר מאיה פורמן (פתולוגית); רפ"ק

נסים ברכה (ראש הצח"מ); אבי אליאס פשה (איש סויר); משה בר (איש כיבוי אש); יואב ווליניץ (מומחה - מעבדה נידת); לילך פרונט (מומחית DNA); סמיון מיקולסקי (אחיו של המנוח); יבגני קובלנקו (דודו של הנאשם). כמו כן הוגשו לראייה המוצגים ת/83 - ת/90.

מטעם הנאשם נשמעו עדותו שלו וכן עדויות מר אשר פתאל (איש כיבוי אש); רפ"ק אמיר מגורה (איש מז"פ); איגור גורשטיין. כמו כן הוגשו לראייה המוצגים נ/1 - נ/12.

5. בתום הדיון הוגשו סיכומי התביעה ואילו סיכומי ההגנה נשמעו בע"פ, כמו גם תגובת התביעה לסיכומים אלה.

תיחום יריעת הדין

6. המענה לכתב האישום מציב במוקד המחלוקת את השאלה מיהו זה אשר דקר למוות את המנוח. התביעה טענה כי הנאשם הוא הדוקר; הנאשם כפר בכך שהוא זה שדקר את המנוח. בסיכומי הסניגור הועלתה טענת הגנה חלופית: סייג ההגנה העצמית (סעיף 34 לחוק העונשין), אלא שהמענה לכתב האישום אינו מציב סייג זה כפלוגתה הנצרכת לדיון ובהתאם - לא עלה נושא זה במהלך המשפט. כבר כאן המקום לציין כי משסיג ההגנה העצמית לא היווה פלוגתה ואף לא הובאו כל ראיות לגבי - במיוחד לא מפי הנאשם - שוב אין להידרש לטענות מרחיבות החזית הללו. אף אם עקרונית יכול נאשם להעלות טענות הגנה חלופיות, גם אז, על מנת שיהא מקום לדון בהן, חיוני הוא להניח להן אישור עובדתי (ראו, מכלל רבים אחרים, ע"פ 3372/12 קצב נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 10.11.11, פורסם במאגר נבו, פסקה 174; ע"פ 5964/13 פרץ נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 1.6.15, פורסם במאגר נבו, פסקה 22. להלן: "פרשת פרץ"; ע"פ 6834/12 קבלאן נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 20.8.15, פורסם במאגר נבו, פסקה 49). בפרשה דנן, משכאמור לא נשמע מפי הנאשם דבר וחצי דבר בקשר לסיג ההגנה העצמית, לא נותר אלא לקבוע כי באין בסיס עובדתי לטענה בדבר התקיימות הסיג - יש לדחות את טענת הסניגור. אגב, הטענה ראויה לדחייה מטעם נוסף: בסיכומי הסניגור מצינו את הדיבור "הגנה עצמית", אלא שדיבור זה נותר חלול; היינו: הסניגור לא יצק תוכן עובדתי כלשהו לטענתו האמורה. פשיטא שסיג ההגנה העצמית מחייב קיומם של רכיבים עובדתיים ומשפטיים מסוימים (ע"פ 1946/14 שימשילשווילי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 6.7.15, פורסם במאגר נבו; ע"פ 4783/13 סומך נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 18.2.16, פורסם במאגר נבו; להלן: "פרשת סומך") ואם הסניגור ביכר שלא לפרוש לפנינו את יריעת העובדות המקימות (לשיטתו, המופרכת בעיניי) את הסיג - לא נותרה טענתו אלא קליפה ריקה מתוכן. אין לטענה בדבר הגנה עצמית כל תקומה בנסיבות. מכאן, שהנאשם לא הפריך את החזקה שבסעיף 34 לחוק העונשין, ההופכת בענייננו לחזקה חלוטה. לפנינו מן הנדרש, אציין כי ככל בעל דין במשפט הפלילי ובמשפט האזרחי, נאשם אינו רשאי להעלות - לבטח לא להישמע - בטענות עובדתיות חלופיות (ע"פ 4226/11 אבו חדיר נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 15.2.16, פורסם במאגר נבו, פסקה סג. להלן: "פרשת אבו חדיר"), וכאלה הן טענותיו לפנינו: לא דקרתי, מחד גיסא; דקרתי בנסיבות של הגנה עצמית, מאידך גיסא. די היה בכך בלבד על מנת שלא להיזקק כלל לטענת ההגנה העצמית שהועלתה בסיכומים בלבד. הדיון המשפטי אינו אמור להידמות למשחק מזל, שבו ניתן להמיר הימור שנכשל בהימור אחר, מתוך תקווה שיצלח.

7. במהלך שמיעת הראיות, למעשה כבר בפתח עדות אמו של הנאשם (עת/1), טענה היא כי המנוח נדקר למוות בידיה שלה והנאשם לקח את האחריות לכך על עצמו (עמ' 13 שורות 28 - 29 לפרוטוקול). עקב כך ומאחר ודבריה

סתרו את דבריה במשטרה - הוכרזה היא עדה עוינת (בהסכמת הסניגור). בהמשך, אביו ואף דודו של הנאשם, יבגני קובלנקו, הוכרזו עדים עוינים, על כל התוצאות הנובעות מכך.

הפלוגתאות

8. השאלה המרכזית הטעונה הכרעה היא זהות הדוקר. אחזור ואדגיש כי אין חולק על קיומו של קשר סיבתי (עובדתי ומשפטי) בין הדקירות לבין התוצאה (הקטלנית). אקדים מסקנה לניתוח ואומר כבר כאן כי לאחר שמיעת העדויות, עיון בכל חומר הראיות ושמיעת סיכומי הצדדים, אני סבור כי המאשימה הוכיחה כדבעי - מעבר לספק סביר - כי הנאשם הוא שדקר את המנוח וגרם בכוונה תחילה למותו. להלן אבקש לבסס את מסקנתי האמורה.

שאלה נוספת נסבה על האישום השני, לאמור: האם הנאשם ביצע את עבירת שיבוש מהלכי המשפט, אם לאו. בהקשר זה, נדרשת הכרעה עובדתית: האם הנאשם הוא זה אשר עסק בניקוי כתמי הדם שהותיר אחריו המנוח, כאמור בסעיף 1 (יב) לעיל.

דין והכרעה

עבירת הרצח בכוונה תחילה

על מציאות ומציאות מדומה: כללי

9. כפי שנראה להלן, ליבת גרסאותיהם של מרבית הנוכחים בדירה בעת האירוע השתנתה בין מועד מסירת ההודעות במשטרה (בסמוך למועד הרצח) לבין מועד עדותם בבית המשפט. ככל שיש חשיבות לדבר, עילת השינוי אינה ידועה בוודאות, אולם הדעת נותנת שהשינוי יסודו ברצון לחלץ את הנאשם מהרשעה בדין. לשם השגת התכלית האמורה, הייתה אמו של הנאשם נכונה ליטול על עצמה את האחריות לביצוע המעשה הקטלני ואילו הנאשם ואביו ביקשו לסייע בעדה ולתמוך בגרסתה החדשה. הדיון שלהלן יתמקד תחילה בתיאור המציאות כפי שהייתה, תוך קביעת ממצאים עובדתיים באשר לאופן ההתרחשות. זאת, בהתבסס בעיקר על הודעות הנאשם, הוריו ודודו במשטרה ועל יתר הראיות שהובאו (למעט עדויותיהם של אלה לפנינו). לאחר מכן, תידון המציאות המדומה, זו שהנאשם ומקורביו ביקשו לשכנענו (בעדותם לפנינו במהלך המשפט) כאילו הייתה זו המציאות האמיתית. ברי שבכך נחלו הם כשלון חרוץ, ולא זו בלבד אלא שאני סבור כי ראוי הוא שהמאשימה תיתן דעתה לצורך בקיום חקירה משטרתית בגין החשדות למסירת עדויות סותרות (או כוזבות) **לפחות** נגד אמו של הנאשם, ועל כך ארחיב בהמשך.

המציאות העובדתית

10. היכרותם של המנוח והנאשם הייתה ארוכת שנים. הם למדו יחד בבית הספר (ת/5 שורות 36 - 37) ושירתו יחד בצבא (ראו למשל ת/83 עמ' 1 שורה 27). בשלב מסוים גבה טורא ביניהם. הדברים הגיעו לכדי כך שבעקבות חילופי דברים קשים בין השניים ביום 20.9.14 (ראו למשל ת/85 שורות 90 - 91; ת/85 העתק 5, עמ' 1 שורות 20 - 25), הנאשם הגיש תלונה במשטרה נגד המנוח ביום 20.9.14 (ראו ת/64, ת/54 וכן ת/1) ואף ביקש למסור לגביו מידע מפליל הנוגע לסחר בנשים ועסקי סמים הנוגעים למנוח (ראו ת/2 שורות 12 - 20). ככל הנראה, נודע הדבר למנוח

ובשיחות טלפון אחדות בימים 20.9.14 ו-21.9.14 הוחלפו דברים קשים בין השניים (על קיום שיחות והודעות בין השניים למדים אנו ממחקרי התקשורת. ראו ת/35). בהודעת SMS ששלח הנאשם למנוח ביום 20.9.14, נכתב "...שכחת כנראה כמה אני עזרתי לך להתחמק. תגיע ... רק תאשים את עצמך אחרי זה ... לחצו עליי שאני אתן עדות .. לא נתתי". המנוח השיב: "יורה, תסגור את הארון אגיע נדבר". הנאשם השיב לו: "נראה גיבור"; "נראה, רק תגיע"; "עכשיו ציפור נדבר" (ראו ת/32 ות/62 תצלום ההודעות בשפה הרוסית וכן ת/14, תרגום חילופי ההודעות). בתגובה לכך, הודיע המנוח לנאשם כי בכוונתו להגיע לדירה (ראו סעיף 5 לכתב האישום, בו הודה הנאשם).

11. מן הראיות עולה המסקנה כי הנאשם נערך לעימות פיזי עם המנוח ולצורך זה נקט פעולות שונות במספר שלבים: יצירת מצג של איומי רצח מצד המנוח על הנאשם ומשפחתו; יצירת סיטואציה בגינה יגיע המנוח לדירה ויוכל להיכנס לתוכה; הצטיידות בסכין. במסגרת תוכנית זו ועל מנת ליידע את גורמי אכיפת החוק על הסכנה הנשקפת לנאשם ולמשפחתו מן המנוח, בין השאר התלונן הנאשם במשטרה על אודות האיומים ולדבריו - אף שוחח עם שוטר שאמר לו כי עליו להגן על משפחתו בכל צורה (ת/2 שורה 143 - 144).

12. אין חולק כי ביום 21.9.14, שעה 14:26 שלח הנאשם מסרון ממכשיר טלפון נייד אחד שהיה ברשותו (מתוצרת אלקטל) למכשיר טלפון נייד אחר שהיה ברשותו (מתוצרת סמסונג) בו נאמר: "אני את כל המשפחה שלך אשחט. למצוא אותך. על התוף" (ראו תרגום ההודעה בת/15. הנאשם הודה במשלוח המסרון השקרי. ראו המענה לסעיף 6 לכתב האישום. ראו גם ת/17, ת/23). מטרת ההודעה הייתה להראות, לקראת בואו של המנוח, את מטרת הגעתו לדירה.

13. אין צריך לומר כי הגעת המנוח לדירה לא הייתה יכולה להזיק לאיש אם המנוח לא היה יכול להיכנס אל הדירה, שכן דלתה סגורה. השלב הבא אפוא היה יצירת עילה להותרת הדלת כשהיא פתוחה לרווחה. הדרך שנמצאה הולמת היא קיומה של דליפת גז בדירה. על כן, בשעה 15:49 התקשר הנאשם אל שירותי הכבאות וההצלה חולון והודיע להם כי קיימת דליפת גז בדירה (ראו המענה לסעיף 7 לכתב האישום, בו הודה הנאשם באמור בסעיף 7 לכתב האישום). אנשי כיבוי אש משה בר ואשר פתאל הגיעו לדירה בשעה 15:52 ויצאו הימנה בשעה 16:10 (ראו ת/73. ראו גם עדות אשר פתאל בעמ' 66 שורות). מן הדו"ח ת/73 (עמ' 2), עולה התיאור הבא: "התקבלה הודעה על ריח של גז בדירה. בהגיענו למקום נמסר לנו מבעל הדירה שצינור הגז של תנור גז בדירה יצא ממקומו וכתוצאה מכך היתה דליפה בדירה. בעל הדירה סגר את ברז הגז ובמקום לא הייתה דליפה. בדקנו שברז הגז סגור ואין סכנה וזימנו טכנאי סופרגז למקום". בדירה לא היה ריח של גז (עדות מר פתאל בעמ' 241 שורה 2 לפרוטוקול).

14. בכך לא תמה פרשת דליפת הגז. בשעה 17:15 נתקבלה אצל מכבי האש קריאה נוספת על אודות דליפת גז בדירה. ההודעה נמסרה לא מפי הנאשם או מי מבני משפחתו, כי אם מפי שכנה (ראו עדות משה בר, עמ' 117 שורה 22 לפרוטוקול). דוד של הנאשם, יבגני קובלנקו, הוא שביקש מן השכנה נאווה להזמין את מכבי האש (ראו ת/89 עמ' 5 שורות 5 - 7). צוות כיבוי אש (ה"ה פתאל ובר) יצאו אל הדירה בשעה 17:15, הגיעו בשעה 17:18 וכך תיאור ממצאיהם בת/73 עמ' 2: "... בהגיענו למקום הארוע הבחנו שההברגה של צינור נחושת של הגז משוחרר והבורג של ברז הגז פתוח דבר שלא היה בפעם הקודמת. סגרנו את ההברגה ואת הבורג של ברז הגז וכן את ברז הגז לדירה בקומה. זירזנו שוב את הטכנאי ובסיום הארוע לקחנו פרטים ושבתנו לתחנה". שעת סיום האירוע, על פי ת/73 היא

17:36. על פי עדות מר פתאל, הבורג של ברז הגז אינו יכול להשתחרר עקב פעולת ניקוי (עמ' 241 שורות 27 - 31 לפרוטוקול) ולהערכתו, בעל הדירה הוא ששיחרר את האום (עמ' 241 שורות 18 - 21 לפרוטוקול).

15. ביום 21.9.14 סמוך לשעה 17:19, הציג הנאשם לאימו את המסרון השקרי. לפי דבריה "היום התקבל מסרון לפני שהגיעה המשטרה ואני ישר התקשרתי למשטרה אחרי שיורי הציג לי את המסרון לקרוא אותו. במסרון היה רשום ברוסית 'אני עכשיו אבוא ואחתוך את כל המשפחה שלך על התוף'" (ת/83 שורות 23 - 25. ראו גם ת/83 עמ' 6 שורות 15 - 21. המבקש לעמוד על משמעות המילים "על התוף", מופנה לת/83 עמ' 6 שורות 21 - 25). בשעה 17:19 התקשרה אמו של הנאשם אל המשטרה. על פי התיאור בנ/7, "המודיעה מדווחת כי מקבלת אימים ובנה מקבל אימים מבחור בשם ויקטור ניקולסקי. החשוד כתב הודעה שיבוא לבית של המודיעה ויהרוג את כולם. המודיעה טוענת שכבר הוגשה בעבר תלונה במשטרה. ... החשוד טען כי יגיע לבית של המודיעה תוך 10 דקות. הדלת של הבית פתוחה כי יש ריח של גז בבית - המודיעה חוששת מאוד" (אירוע 189. ראו גם תמליל השיחה, ת/18).

16. על פי האמור בנ/7, צוות סיור שוגר לדירה בשעה 17:32 והגיע בשעה 17:39. כ-3 דקות לאחר שצוות כיבוי אש עזב את המקום. בשעה 17:38 נמסרה למשטרה הודעה מפי שכן של הנאשם שהתגורר בקומה השנייה "המודיע מדווח על אדם שנכנס לו הביתה דקור בחזה מלא דם..." (ראו נ/6 וכן תמליל ההודעה בת/18, עמ' 2). המנוח הגיע אפוא לדירה בין מועד עזיבת צוות כיבוי אש (17:36) לבין מועד קבלת ההודעה נושא נ/6 (17:38). מה אירע אפוא באותו פרק זמן בדירה?

17. בעת האירוע שהו בדירה המנוח, הנאשם, אמו, אביו ודודו (יבגני קובלנקו). ארבעת האחרונים נחקרו ומסרו גרסתם לגבי ההתרחשויות. שלושת האחרונים העידו כעדי תביעה במהלך המשפט אך מחמת סתירות מהותיות בין הודעתם לבין עדותם, הוכרזו הם עדים עוינים והודעת כל אחד מהם נתקבלה לראייה (ראו ת/83-א, ג, לגבי אם הנאשם; ת/89-א, ג, לגבי דודו של הנאשם; ת/85-א, ב, ו-ת/86-א, ב, לגבי אביו של הנאשם).

18. העדה המרכזית היא אמו של הנאשם. הרצח התחולל סמוך לחדרה (ראו עדות יואב ווליניץ בעמ' 123 - 124 לפרוטוקול וכן ת/48 עמ' 5 סעיף 6(א)(3) ותצלומים 9 - 12 שבת/48. יודגש כי העין בת/48 מלמד כי **בתוך** חדרה של האם **לא נמצאו** כתמי דם). על פי גרסתה, בהודעתה ת/83, לפני הגעת המשטרה, הראה לה הנאשם את המסרון השקרי ("אני עכשיו אבוא ואחתוך את כל המשפחה שלך"), היא התקשרה מייד למשטרה וביקשה מן הנאשם לסגור את דלת הדירה (שהייתה פתוחה מחמת דליפת הגז) ובכך - למנוע מן המנוח להיכנס לדירה (ת/83 שורה 26. ראו גם ת/83 עמ' 14 שורות 7 - 8. אגב, בשלהי חקירתה, אמרה אם הנאשם: "אמרתי לו 'תסגור את הדלת', למה הוא לא סגר את הדלת אידיוט כזה". ראו ת/83 עמ' 14 שורות 7 - 8). בידיו של הנאשם הייתה סכין קטנה ואמו ביקשה ממנו שייתן לה את הסכין אך הנאשם השיב לה שאין לו סכין. מששבה וביקשה את הסכין, אמר לה הנאשם "איך אני אגן על עצמי?" (ת/83 שורות 23 - 32. ראו גם ת/83 עמ' 8 שורות 2 - 14 וכן עמ' 15 שורות 5 - 8). אמנם, בכוונת הנאשם ואמו היה לסור לתחנת המשטרה, אלא שלדבריה "מאוד כאבו לי הרגליים, באופן נוראי" (ת/83 עמ' 8 שורות 35 - 36) ועל כן לא יצא הדבר לפועל. עם הגעת המנוח לחדרה, אמרה לו אם הנאשם שיעזוב את המקום כי אין על מה לדבר והיא כבר הזמינה משטרה (ת/83 שורות 38 - 41). בתגובה, קפץ עליה המנוח בעודה ישובה על מיטתה והפיל אותה לאחר. בעלה שמע את הרעש והגיע למקום. הנאשם גרר את המנוח לאיזור דלת הכניסה לחדר "אני ראיתי את יורי עושה תנופה עם היד אבל לא ראיתי את הסכין ... אני לא הבנתי כי הוא דוקר אותו רק אחרי שראיתי דם הבנתי"

(ת/83 שורות 43 - 45. ראו גם ת/83 עמ' 11 שורות 1 - 7). במזכר ת/13 ציינה השוטרת טטיאנה קוסטין, שגבתה את ההודעה דנן, לגבי הנפת היד כדלקמן: "בעדותה לודמילה הציגה בפני תנועה שלח הנפת יד ימין שלה כאשר היד צמודה קצת לגוף אך יוצאת קדימה. הנפה של דקירה". במאמר מוסגר אזכיר כי ת/13 הוגש בהסכמה כראייה לנכונות תוכנו (עמ' 45 שורה 22 ועמ' 46 שורות 11 - 12 לפרוטוקול). בעודה בחדרה, ראתה אמו של הנאשם דם על דלת הכניסה לחדרה, על בעלה (ת/83 שורות 44 - 45) וכן דם על ידיו של הנאשם (ת/83 שורה 54. ראו גם ת/83 עמ' 12 שורות 10 - 11. נכונות דבריה מקבלת חיזוק חיצוני משמעותי מן האמור בעמ' 2 לנ/7, הוא דיווח של השוטרת אליאס פשה למרד"ם ש"פגש מישהו שידיו מגואלות בדם"). לאחר מכן, המנוח ברח מן הדירה ואילו הנאשם לא ברח לשום מקום אלא נטל סמרטוט והתחיל לנגב את הדם על הדלת. על פי דברי האם, "... הוא ... התחיל לנגב. אני אמרתי לו 'בשביל מה אתה מנקה? אל תיגע בכלום' אמרתי לו 'כבר ביצעת את המעשה, מה אתה השתגעת? השתגעת לגמרי?' הוא אמר לי 'נו אז אמא אחרת אותו דבר היה עכשיו איתך'. אני אמרתי לו 'נו אז היה, מה זה משנה? אני סבתא זקנה, אם היה צריך לקרות אז היה קורה וזהו'. אמרתי לו 'מה עשית בן יקר שלי?' הוא אמר לי 'אמא אמרו לי במשטרה שאם הוא רק יתקרב אלייך לבית וייכנס, לא משנה עם מה אני יכול לקחת ולהגן' ... אני סיפרתי לך בדיוק הכל כמו שהיה, לא הוספתי שום דבר, לא ניסיתי להציל אף אחד" (ת/83 עמ' 11 שורות 31 - 32). בסוף דבריה, אמרה היא כי למנוח **לא הייתה סכין** בבואו (ת/83 שורה 82) וכן "... הנה בדיוק זה קרה, אז אפילו להמציא סיפורים לא היה זמן, לא היה זמן להמציא אי אפשר להספיק להמציא" (ת/83 עמ' 15 שורות 11 - 13). עובדה נוספת הראויה לציון היא שאם הנאשם כלל לא הזכירה בהודעתה שהנאשם חווה התקף אפילפטי לפני אירוע הדקירה או אחריו. השוטרת טטיאנה קוסטין אשר גבתה את הודעת אם הנאשם, העידה כי בעת מסירת ההודעה הייתה אם הנאשם "נרגשת, מוסרת את הדברים במהירות" (עמ' 68 שורה 10 לפרוטוקול). היא לא נחקרה בחקירה נגדית על עניין זה ומכאן שיש לקבל את דבריה באשר למצב הנפשי של האם בסמוך לאירוע הרצח, כמהימנים.

19. אביו של הנאשם, שלדבריו לא היה בחדר של האם בעת ההתרחשות, מסר גרסה דומה בעיקרי הדברים (למעט לעניין מה שהתרחש בחדר של אשתו), כדלקמן: הגיע מסרון מן המנוח בו הוא מאיים לחסל את המשפחה ומייד לאחר מכן, אשתו (אם הנאשם) הזמינה משטרה (ת/86א שורות 49 - 50). לדבריה, יתכן שלנאשם הייתה סכין ועל כן, חיפש אבי הנאשם סכין זו בכיסו מכנסיו של הנאשם, אך לא מצא (ת/85א שורות 107 - 109). המנוח הגיע לדירה וניגש לחדר של אם הנאשם יחד על הנאשם. מששמע האב צעקות מן החדר, ניגש לשם ובאותה עת יצא המנוח מן החדר הפיל את אבי הנאשם ונפל גם הוא, קם וברח לעבר דלת הכניסה לדירה. הנאשם יצא מן החדר ורץ אחרי המנוח אבל לא השיג אותו. על אבי הנאשם וכן על הרצפה היה דם. אבי הנאשם שטף את ידיו, נטל סמרטוט ומים והחל לשטוף הרצפה "הספקתי קצת לנקות ואז באו שוטרים ואמרו לי להפסיק" (ת/85א שורות 18 - 23). נוסף על כך, סיפר הוא כי הדם על הרצפה היה לדעתו דמו של המנוח, שכן בעת שהחל לשטוף את הרצפה, צעקה אשתו, אם הנאשם, בהיסטריה שהנאשם "חתך אותו (את המנוח. מ' י') עם סכין" (ת/85א שורות 32 - 34). כאן המקום לציון כי למקרא תמליל העדות (ת/85ב), מתקבל הרושם שאבי הנאשם משיב תשובות ענייניות לשאלות שהוא נשאל. זאת, בניגוד לטענות כאילו היה שיכור בעת האירוע או שבכלל היה ישן (ראו למשל עמ' 12 שורה 6 ועמ' 13 שורה 30 לפרוטוקול). לא למותר לציון כי לא רק אם הנאשם אלא גם אביו כלל לא הזכיר ולו ברמז שהנאשם חווה התקף אפילפטי לפני אירוע הדקירה או אחריו.

20. דודו של הנאשם, יבגני קובלנקו, מספר בהודעתו ת/89 ב, כי לא ראה את ההתרחשות בחדר של אם הנאשם, אך ראה את המנוח יוצא מחדרה, דוחף את אבי הנאשם ובורח מן הדירה. לאחר מכן, ראה הוא סימנים של דם על

הרצפה, אך לא ראה שהנאשם מנגב את כתמי הדם "כי הגיעו שוטרים ממש מייד אחרי שהוא (המנוח. מ' י') עזב לא נתנו לנגב שום דבר" (ת/89 שורה 43). לדבריו "אם ויטיה (המנוח. מ' י') לא היה פוגע בלודמילה (אם הנאשם. מ' י') אז יורי (הנאשם. מ' י') לא היה פוגע בו ... אם אני הייתה במקומו על אימי, הייתי עושה אותו דבר" (ראו ת/89 שורות 60 - 62. ראו גם ת/89 עמ' 6 שורות 12 - 19). אף דוד של הנאשם לא סיפר בהודעתו על אירוע אפילפטי שעבר על הנאשם לפני או אחרי הדקירה.

21. לעומת הודעות אלה, ובמיוחד הודעת אמו של הנאשם המזהה את הנאשם כמי שדקר את המנוח, ניצבת גרסת הנאשם (או מוטב לומר: ניצבות גרסאות הנאשם). כפי שנראה להלן, לקה תחילה הנאשם באובדן זיכרון בכל מה שנוגע למעשה הדקירה, אך המשך הזמן ועם התקדמות החקירה, שבו אליו חלקים מזכרונו וניתן למצוא בהם ראשית הודייה בביצוע המעשה. להלן אעמוד על עיקר דברי הנאשם בהודעותיו במשטרה.

22. הנאשם נעצר ביום 21.9.15 שעה 18:15. העיון בדו"ח המעצר ת/44 (שהוגש אף הוא בהסכמה כראייה לנכונות תוכנו. ראו עמ' 45 שורה 27, עמ' 46 שורות 11 - 12 ועמ' 106 שורה 7 לפרוטוקול) מלמד כי בסעיף 5 שבו נרשמה תגובת הנאשם למעצרו כחשוד ברצח בכוונה תחילה, בזו הלשון: "אני הגנתי על משפחה שלי". השוטר שביצע את המעצר, אבי אליאס פשה, נחקר לפנינו בחקירה ראשית בלבד. הסניגור נמנע מחקירתו בחקירה נגדית ואין צריך לומר כי הימנעות זו נושאת עימה תוצאות ראייתיות לחובת הנאשם לרבות הסכמתו לתוכן המוצג ת/44 ולתגובתו של הנאשם בעת מעצרו.

23. בהודעתו **הראשונה**, ת/2 (שנמסרה כחמש שעות לאחר האירוע), סיפר הנאשם שהמנוח הגיע לדירה וניסה להיכנס לחדר של אמו של הנאשם **ובידו השמאלית סכין יפנית**, בעלת ידית בצבע כתום עם ריבוע שחור, מושחזת ושבורה (ת/2 שורות 47 - 50 ושורות 155 - 158). המנוח עשה שני צעדים ואמו של הנאשם צעקה לעבר המנוח "מה אתה עושה. השתגעתי?". לדברי הנאשם, הוא התנפל על המנוח וכנראה הוציא מידיו את הסכין. "מה קרה אחרי זה אני נשבע אני לא זוכר. אני זוכר כי אני חזרתי לעצמי רק כאשר אני ברצפה ליד דלת הכניסה **הידיים שלי מגואלות בדם** ליד יש סמרטוט רטוב. אבא מנסה להרים אותי. אני רועד ואז הגיעו שוטרים" (ת/2 שורות 53 - 56. ההדגשות אינן במקור. ראו גם שורה 139. כן ראו ת/3 עמ' 16 שורות 28 - 29 ועמ' 17 שורות 7 - 8). הנאשם נשאל אם לגרסתו הגיע המנוח לדירה כשהוא מצוייד בסכין והשיב "כן. הוא נכנס לבד עם סכין ...". ולהלן אמר "איך הוצאתי לו את הסכין אני לא זוכר אני נשבע" (ת/2 שורות 60 - 65). הנאשם עומת בהמשך עם חומרי החקירה מהם עולה כי דקר את המנוח 3 דקירות בסכין והשיב: "אני לא זוכר. כאשר האדם בהתקף" (ת/2 שורה 104. ראו גם שורות 107 - 109. ראו גם תמליל החקירה, ת/3 עמ' 7 משורה 21 ואילך). לפי גרסה זו, הנאשם לא ידע לומר אם דקר הוא את המנוח אם לאו. הוא ביקש להסתתר במעבה העדר הזיכרון, הנובע מהתנתקות (כלשונו) שתחילתה במועד שבו יצא מן החדר של אימו וסיומה בחדר העצורים (ת/2 שורות 116 ו-119) ופרט לאיים של זיכרון - אין הוא זוכר את האירועים. הנאשם לא זכר אם המנוח תקף את אמו (ת/2 שורות 99 - 100). ראוי לציין כי בסוף דבריו אישר הנאשם כי לא נפצע באירוע (ת/2 שורות 177 - 178) והוסיף: "אני רוצה לדבר עם אמא שלי. אני רוצה להתנצל" (ת/2 שורה 180).

24. בהודעתו **השנייה** של הנאשם מיום 23.9.14 (ת/5), הודה הוא כי אימו בקשה ממנו לסגור את דלת הדירה, והוא עשה כן, אך שב ופתח את הדלת מחמת ריח הגז החזק (ת/5 שורות 51 - 52); ציין כי נפצע באירוע והציג סימן בחלק

העליון הפנימי ביד ימין (ת/5 שורות 53 - 54); כפר במשלוח המסרון השקרי (ת/5 שורה 65); הודה בכך שהמטרה הגיעה לדירה מייד לאחר האירוע והרימה אותו מן הרצפה כשכולו מלא דם (ת/5 שורות 92 - 93); בניגוד להודעתו (ת/2, הודה הנאשם כי המנוח תקף את אמו והוסיף "אחרת לא הייתה לי סיבה לגעת בו" (ת/5 שורות 118 - 121). מנגד, כפר הוא בכך שהחזיק סכין ומתשובותיו עולה כי המנוח הוא שהביא הסכין (ת/5 שורות 163 - 169). מייד לאחר מכן, מצינו חידוש בדבריו: תחילה, הוא הודה בתיאור שמסרה אימו, קרי שלאחר שהמנוח תקף אותה, הנאשם גרר אותו ממנה תוך שאמר לו "אני אקרע אותך", אך הוסיף "לא הייתה לי כוונה לרצוח אותו" (ת/5 שורות 170 - 172). מייד בהמשך, אמר הנאשם "אני בהיותי צלול בחיים לא הייתי עושה את הדבר הזה ... אני מצטער על מה שקרה. אני לא רציתי בכך כול מה שקרה היה במצב של אי שפיות זמנית. אני בהיותי צלול בחיים לא הייתי עושה את זה" (ת/5 שורות 175 - 182).

הנה כי כן, בהודעה זו, זכרוננו של הנאשם שב אליו, אם כי לא באופן מלא. מכל מקום, מדברי הנאשם עולה כי הוא אכן ביצע את מעשה הרצח, אלא שהדבר היה מחמת אי שפיות זמנית. זוהי לפחות ראשית הודייה.

25. בהודעתו **השלישית**, מיום 29.9.14 (ת/7), שהתמקדה במצבו הנפשי של הנאשם הוסיף הוא וכפר במשלוח המסרון השקרי והשים עצמו כלא מבין כיצד מסרון זה מופיע במכשיר האלקטל, שהרי הנאשם הציגו לאמו ממכשיר הגלקסי, מחד גיסא ומכשיר האלקטל כבוי וללא כרטיס סים (שכן הנאשם מסר את כרטיס ה-סים של מכשיר זה למנוח (שבוע לפני הרצח), מאידך גיסא (ת/7 שורות 85 ו-90, 91, 101 - 110; 128 - 133).

26. בהודעתו **הרביעית** והאחרונה מיום 6.10.14 (ת/9), הודה הנאשם במשלוח המסרון השקרי (ת/9 שורות 3 - 4) אך טען שהמסרון משקף מילולית את דברי המנוח בשיחה שהייתה ביניהם (ת/9 שורה 9). התפתחות נוספת בעלת חשיבות הייתה בעת שנאמר לנאשם כי נתקבלה חוות דעת מן המכון הפתולוגי וממצאיה עולה כי "עם הסכין שלך נגרמה החבלה למנוח בליבו" ועמדת הנאשם הייתה "זה לא מסכין שלי. זה סכין של הסט בבית" (ת/9 שורות 87 - 88), משמע: אין כפירה בביצוע המעשה עצמו.

דברי הנאשם בזירת העבירה

27. השוטרי אבי אליאס פשה הגיע למקום זמן קצר לאחר הרצח. בדו"ח הפעולה ת/43 שערך, תיאר הוא את ממצאיו בזירה:

"... הדירה הייתה פתוחה וכאשר נכנסתי הבחנתי באדם מבוגר שוטף את הבית ובמקום דלי כאשר המים כהים מהדם במקום. ובאותו הרגע הפסקתי את הניקיון של הסלון וביקשתי מהמפקח שישמור בכניסה לבית וימנע כל ניקיון או שינוי של הזירה. כמו כן הגיע בחור עם שיער צבוע אשר החל לצעוק ולהשתולל במקום אשר היה בסערת רגשות וטען כי הגיע בחור ותקף את אבא ואמא שלו והוא כהגנה עצמית דקר אותו. לציין כי בדירה נכחו אשה כבדת משקל אדם מבוגר אשר ניקה את הבית אדם נוסף כבד משקל שישב ליד החלון של הסלון והחשוד עצמו ... הנ"ל נשאל מספר פעמים לגבי הסכין וטען כי אינו יודע היכן הסכין. לטענת החשוד טען כי הבחור הדקור נמלט עם הסכין עליו ... במהלך הנסיעה נשאל איך נדקר הבחור. לטענתו הגיע הנדון לדירה עם סכין ולאחר שהשתלט עליו מאיר ומתאמן בקרב מגע הפך אותו ובעזרת הסכין שהגיע איתו דקר אותו. לשאלתי באיזה סכין השתמש

טען כי מדובר בסכין יפנית ...".

יוטעם כי הדו"ח ת/43 הנ"ל הוגש **בהסכמה** במהלך עדותו של השוטר אבי אליאס פשה (ראו עמ' 107 שורות 24 - 25 לפרוטוקול). לא זו אף זו. השוטר נחקר לפנינו בחקירה **ראשית**. דבריו בחקירה ראשית התבססו על הדו"ח ת/43. בסיום החקירה הראשית, הודיע הסניגור כי אין לו שאלות לעד זה בחקירה נגדית (עמ' 107 שורה 30 לפרוטוקול). הווי אומר: הדו"ח ת/43 משקף נאמנה, גם לשיטת הנאשם, את שאירע בנקודת הזמן החל מהגעת המשטרה למקום. התייעוד אשר כלול בדו"ח נעשה בסמוך לאחר מועד הרצח והוא משקף באופן מהימן את המציאות המתוארת בו.

28. ניתן ללמוד על אודות דברי הנאשם בסמוך **לאחר** הרצח, מן הדו"ח ת/47, שערך השוטר אנדריי פוטמקין, שם צויין בין היתר: "החשוד הנ"ל צעק בשפה הרוסית 'תורידו לי את האזיקים, אני לא אעשה כלום' וכאשר הבחין בי אמר 'אני הגנתי על המשפחה שלי, הוא בא אלי עם סכין, אני למדתי סמבו (סוג של אמנות לחימה) ותפסתי לו את הסכין'". מר פוטמקין הוזמן להעיד והדו"ח הוגש לראייה באמצעותו אך הסניגור נמנע מחקירתו ואף הודיע כי לא ביקש לזמנו כעד (עמ' 106 שורות 1 - 4 לפרוטוקול). אמור מעתה: ת/47 מהווה תיאור מדויק של דברי הנאשם.

גרסה נוספת מפי הנאשם

29. מקור נוסף לגרסה (אחת מיני רבות) מפי הנאשם, מצוי בחוו"ד פרופ' רכס מיום 3.11.14 (ת/11). פרופ' רכס בדק את הנאשם במטרה לברר אם ייתכן שמחלת האפילפסיה (Grand Mal) ממנה סבל, יכולה לגרום למצב שבו הנאשם אינו זוכר מה קרה ואינו יודע להסביר את האירועים בהם היה מעורב (פסקה ה לחוות הדעת). פרופ' רכס פגש את הנאשם ולבקשתו תיאר הנאשם את האירועים כדלקמן: "היה בחדר וצפה בטלוויזיה בקול רם. לפתע שמע צעקות של אימו. נכנס לחדר בו הייתה האמא ושם ראה את חברו ויקטור מיקובסקי (צ"ל מיקולסקי. מ' י') כשהוא מחזיק ביד סכין ומנסה לדקור את אימו. הסכין לדבריו הייתה מוכרת לו כסכין השייכת לאימו. פנה אל ויקטור והוציא ממנו בכוח את הסכין מתוך התגוננות עצמית. מאז אינו יודע מה קרה. התעורר לדבריו בתחנת המשטרה. לדבריו ויקטור הצליח לצאת מהדירה לאחר שנדקק אך נפטר זמן קצר לאחר מכן" (עמ' 2 לחוות הדעת). פרופ' רכס לא נחקר על חוות דעתו ומכאן - שאין חולק כי (גם) המובאה דלעיל משקפת דברים שמסר הנאשם על אודות ההתרחשות.

המסקנות העובדתיות

30. על פי האמור לעיל, ובהמשך לאמור בפסקה 16 לעיל, אני קובע כי ביום 21.9.14, הנאשם ואימו ציפו להגעת המנוח לדירה. אצל הנאשם הייתה סכין קטנה, שהוא סירב לתת לאימו חרף בקשתה. המנוח נכנס לדירה, שדלתה הייתה פתוחה, כשאינו חמוש בסכין. הוא הגיע עם הנאשם לחדרה של אם הנאשם ולאחר חילופי מילים התנפל עליה. אז הרחיקו הנאשם ממנה והדף אותו לעבר פתח החדר ושם דקר אותו. דמו של המנוח ניתז על דלת החדר. **ידיו של הנאשם התלכלכו בדמו של המנוח**. המנוח נמלט מן המקום, נתקל באבי הנאשם והפילו. לאחר מכן ברח הוא מן הדירה. הנאשם החל בניגוב כתמי הדם שעל דלת חדרה של אמו (ראו תצלום 9 במוצג ת/49. ראו גם עמ' 55 שורות 3 - 4 לפרוטוקול). אביו החל לנקות את כתמי הדם שעל הרצפה (ראו המגב, הדלי והסמרטוט בתצלום 2 בת/48) ומייד בסמוך הגיעה המשטרה למקום והורתה לו לחדול מן הניקוי. מרבית כתמי הדם נותרו בזירה וגם עובדה זו מלמדת על סמיכות המועדים בין מעשה הרצח לבין הגעת המשטרה. אזכיר בהקשר זה כי **אין חולק** על כך שאנשי כיבוי האש עזבו

את הדירה בשעה **17:36** (ת/73), עוד בטרם הגעת המנוח וכי בשעה **17:38** נתקבלה במשטרה הודעה על אדם דקור (הוא המנוח) שנכנס לדירה בקומה השנייה של הבניין (נ/6).

31. לא כל דברי הנאשם בחקירתו באשר להתרחשות, ראויים לאמון. בהודעותיו למשטרה מצינו לא רק כזבים (למשל: בשאלה אם הוא ששלח את המסרון השקרי) אלא גם ניסיון להסתתר תחת מעטה של אי-זיכרון מיומר (למשל לגבי מעשה הדקירה), מעטה שהוסר חלקית עם הזמן. גרסתו השתנתה עם התקדמות החקירה. תחילה, טען כי המנוח בא עם סכין נכנס לחדר של האם, ומאז - הנאשם אינו זוכר דבר; לאחר מכן, נזכר הנאשם כי המנוח תקף את אימו והנאשם גרר אותו ממנה תוך שאמר לו "אני אקרע אותך" ובהמשך, טען כי לו היה נתון בשליטה עצמית - לא היה עושה מעשה כזה. על כן, שעה שכפירת הנאשם עומדת בבדידות ואינה עולה בקנה אחד עם יתר הראיות (דוגמת הודעות קרובי משפחתו ודוחות השוטרים) - יהא זה בלתי ראוי להשתית עליה ממצא עובדתי.

מנגד, אני סבור כי יש לתת אמון בליבת גרסת אמו, אביו ודודו של הנאשם בחקירתם. דבריהם נאמרו עת קצרה לאחר האירועים, בהיותם תחת מהלומת התוצאה הקטלנית ובלא שהייתה בידיהם שהות לתאם עדויותיהם האחד עם רעהו, לבטח לא עם הנאשם. גרסתם באשר לאירועים הפריפריאליים (כגון: התלונות למשטרה, ביקורי אנשי כיבוי האש) נתמכים בראיות חיצוניות.

ממצאות עובדתית למציאות מדומה

32. כשאנו מצויידיים במטען זה, שיש לו תימוכין ממקורות החיצוניים לנאשם ומקורביו, נעבור לבחון את הגרסאות של הנאשם ומקורביו במהלך המשפט. כאן חלה תפנית מן הקצה אל הקצה. תמצית הגרסה החדשה היא זו: אמו של הנאשם היא אשר דקרה את המנוח למוות, לא הנאשם. זוהי המציאות המדומה שניסו הנאשם ומקורביו (אביו, אימו ודודו) להציג לפני בית המשפט במהלך הבאת הראיות. גרסה חדשה זו אינה אלא גרסה כבושה. היא באה לעולם מפי אמו הנאשם לכל המוקדם בחודש **מרס 2015** (ראו נ/8). ראו גם עדות האם בעמ' 20 שורות 12 - 13 לפרוטוקול), כחודש ימים לפני עדותה במשפט (ביום 13.4.15). הייתה לאם הנאשם הזדמנות פז קודמת להתוודות לפני השוטרת טטיאנה קוסטין, בשיחתן ביום **9.11.14** (ראו ת/25). ראו גם עמ' 20 שורות 9 - 10 לפרוטוקול), אך היא לא עשתה כן ולא הסבירה מדוע.

דין הוא שמשקלה של גרסה כבושה - מועט הוא, אלא אם כן ניתן לכבישה הסבר סביר. בענייננו, הסברה של אמו הנאשם לשינוי גרסתה ונטילת האחריות להמתת המנוח על עצמה היה זה: "בני לא עשה דבר ... אני רוצה לומר אמת אפילו לא למענו כי אני כבר קרובה לשמיים וזה מאוד חשוב לי, שם ישאלו אותי וזה חטא רציני" (עמ' 16 שורות 20 - 21 לפרוטוקול); "אני מנסה להציל את עצמי. לא את בני. אותי. מכיוון שהדרך שלי קצרה כבר לשמיים ושם ישאלו אותי" (עמ' 23 שורות 12 - 13 לפרוטוקול). לדבריה, אין היא משקרת בעדותה בבית המשפט מתוך מטרה להציל את הנאשם (עמ' 13 שורות 11 - 12 לפרוטוקול). הסברים אלה מופרכים בעיני מכל וכל. הסבר אחר לכבישת גרסת האם - לא נשמע מפי. כסבור הייתי שהסניגור יבקש לשכנענו במהלך סיכומיו שהסבריה של האם לכבישת גרסתה סבירים המה ויש לקבלם. אפס, הסניגור ביכר שלא להתייחס לסוגייה זו בסיכומיו. מכאן, מתחזקת המסקנה שכבישת גרסתה של האם נטולת הסבר סביר ובהינתן האמור - יש לדחות הגרסה הכבושה בשתי ידיים.

מעניין לציין כי גרסת הנאשם באשר לעילת כבישת עדותה של האם הייתה שונה בתכלית. לדבריו, "אני אימתי עליה

שבמידה והיא תאמר דבר מה, שהיא עשתה את זה, אני פשוט אחתוך לי ורידים או שאני אתלה את עצמי" (עמ' 184 שורות 28 - 29; עמ' 236 שורות 18 - 23 לפרוטוקול). לא בכדי אמו של הנאשם כלל **לא הזכירה** איומים מעין אלה כטעם לכבישת עדותה, שכן לא היו דברים מעולם.

33. התרשמתי היא כי לפחות דברי אימו של הנאשם, כאילו היא זו שדקרה את המנוח למוות, חשודים בהיותם בסביבה המשפטית של עדות שקר (ולכל הפחות, הם סותרים חזיתית את הודעתה במשטרה, ת/83). לטעמי, אסור להקל ראש בדבר. בהינתן האמור (והדברים יפורטו להלן), מוטלת חובה לחקור חשד זה לעומק ואם יסתבר שלא רק בחשד מדובר - אין להסס מהעמדה לדין פלילי. דווקא הימנעות מן החקירה ומירידה לחקר האמת, עלולה להתפרש כמתן היתר למסירת עדות שאינה אמת בבית המשפט ואין להסכין עם תופעה כזו. היפוכו של דבר: יש לעקרה מן השורש; ובמקרה של הרשעה בדין - ראוי למצות את חומרת הדין עם המבקש לכזב לפני בית משפט מתוך מטרה לעוות את המציאות; ואחת היא אם תכליתו של העברין הייתה להביא לזיכויו של הנאשם או להרשיע חף מפשע. כל מי שאמירת האמת (לפחות בין כתלי בית המשפט) יקרה לליבו - לא יעמוד מנגד.

לאחר הקדמה זו, נעבור מן הטרקלין אל הפרוזדור.

34. בפתח עדותה של אם הנאשם לפנינו (בישיבת יום 13.4.15), אמרה היא דברים אלה: "העניין הוא שלא יורי הרג את הבן אדם הזה, אני הרגתי אותו ויורי לקח את האחריות על עצמו מכיוון שאני בן אדם מאוד חולה, הוא מאוד אוהב אותי והוא אמר לי 'אמא את לא יכולה לשרוד במה שמצפה לך, את פשוט תמותי לי'. לכן אני אומר שזה הדבר שאני עשיתי אותו, ובכל זאת האמת תהיה לצידנו בסופו של דבר" (עמ' 9 שורה 28 עד עמ' 10 שורה 2 לפרוטוקול). זהו בריח התיכון של המציאות המדומה שביקשו הנאשם ומקורביו להציג לפנינו, לטעמי מתוך תכלית אחת: הכשלת הליכי בירור האמת. מכל מקום, נקודת המוצא לדין במציאות המדומה היא זו: עסקינן בגרסאות כבושות, כאמור, אשר לא הועלו בזמן אמת. בענייננו, לא זו בלבד שאין כל סיבה סבירה לכבישה, אלא שהגרסאות הנוגעות למציאות המדומה - נטולות אמת. כבר ממילותיה הראשונות של אם הנאשם ניתן לעמוד על מידת (אי) נכונות הגרסה. אם הנאשם מספרת כי הנאשם אמר לה שייטול על עצמו ביצוע המעשה שהיא עשתה (הדעת נותנת כי דברי הנאשם נאמרו לאימו בסמוך לאחר הרצח ובטרם הגעת המשטרה). והנה, אם היה שמץ של אמת בדברי אם הנאשם - היינו מצפים למצוא שהנאשם סיפר במשטרה, כבר בחקירתו הראשונה, כי הוא זה אשר נטל את חיי המנוח; ולא היא. לשווא נחפש הודאה מפורשת ובהירה מפי הנאשם במעשה ההמתה. באף אחת מארבע הודעותיו, לא הודה הנאשם במפורש כי הוא דקר את המנוח. מה משקל יש לתת אפוא לטענת האם כי זה היה סיכום הדברים ביניהם? היכן הם "אותות האמת" בדבריה אלה? הנה כי כן, כבר בראשית דבריה בעדותה, נמצא לנו כי אלה לא נועדו לשקף מציאות שהייתה. היפוכו של דבר. ראשיתם של דבריה מעידה אפוא על אחריתם. להלן נתוודע לעיקרי גרסת אמו של הנאשם, כפי שנמסרה בבית המשפט.

35. בתחילת עדותה, הוכרזה אם הנאשם כעדה עוינת, בלא התנגדות הסינגור (עמ' 10 שורות 4 - 16 לפרוטוקול). יש לדחות אפוא בשתי ידיים את טענת הסינגור בסיכומיו כאילו "התיאור הכללי שמסרה האמא בתחנת המשטרה הוא שווה ערך לתיאור שמסרה כאן" קרי בבית המשפט. עמ' 255 שורות 10 - 11 לפרוטוקול)). לאחר הכרזתה כעדה עוינת, תיארה אם הנאשם את ההתרחשויות המיידית עובר לדקירות: המנוח הגיע לדירה והיא אמרה לו שהיא הזמינה משטרה. המנוח התנפל עליה והחל מכה בה. הנאשם קפץ ומשך את המנוח מאחור ונתן לו אגרוף. המנוח שמידותיו גדולות מאלה של הנאשם, ניסה לחנוק את הנאשם. אמו של הנאשם הבחינה שהוא נתון בסכנה ונטלה סכין בצבע ירוק

שהייתה מונחת לידה. היא אחזה בסכין, **הגיעה בריצה למנוח** ונתנה לו 2 או 3 דקירות, הראשונה שבהן באזור הצד השמאלי של החזה. המנוח רץ. אם הנאשם החליפה את שמלתה שהוכתמה בטיפות מדמו של המנוח וזרקה את הסכין החוצה, דרך חלון חדר האמבטיה, חזרה לחדרה והכניסה את השמלה המוכתמת בדם לתוך ציפית (עמ' 11 שורות 1 - 22; עמ' 14 שורות 21 - 22 לפרוטוקול). הנאשם נותר לשבת על כסא בחדר כשהוא במצב של שוק (עמ' 12 שורה 10 לפרוטוקול) ואילו בעלה, ולדימיר, היה ישן אותה עת (עמ' 12 שורה 6 ועמ' 13 שורה 30 לפרוטוקול).

36. כבר כאן ראוי לעמוד על אי-היתכנות גרסתה של אם הנאשם. תחילה אציין כי המבקש להתרשם באופן בלתי אמצעי מאם הנאשם, מופנה לתצלום נ/10 מיום 8.11.15. על פי עדותה בבית המשפט, משקלה בעת האירוע היה 160 ק"ג (עמ' 12 שורה 25 לפרוטוקול). היא סבלה בעת ההיא מבעיות קשות ברגליה (פצעים פתוחים ובעיות במפרקים: עמ' 18 שורות 25 - 26; עמ' 40 שורה 15 לפרוטוקול). היא התניידה בעיקר עם כסא גלגלים (עמ' 12 שורות 18 - 20; עמ' 35 שורות 22 - 23 לפרוטוקול). לדברי הנאשם, "יש לה סיבוכים בגפיים התחתונות. יש לה חוסר בכמה חלקים של עור ברגליים" (עמ' 223 שורה 25 לפרוטוקול), "היא נכה היא לא מתניידת ללא כסא גלגלים" (ת/2 שורה 97) ולדברי אביו "לשירותים היא הולכת עם מקל הליכה או הליכון" (עמ' 35 שורה 23 לפרוטוקול). ביום 20.9.14 התלונן הנאשם במשטרה נגד המנוח (ראו ת/1). הנאשם ציין באותו מועד כי אימו נכה והוא יבוא עימה למחרת היום לתחנת המשטרה לשם הגשת תלונה (ראו ת/1 שורות 3 ו-12). בתמליל אירוע 189 (ת/18), צוין כי אם הנאשם הסבירה למוקדנית כי לא הגיעה למשטרה ביום 21.9.14 לשם הגשת תלונה נגד המנוח ואמרה: "אני נכה על כסא גלגלים, אבל היום יש לי כאלו כאבים שאני לשום מקום". דברים אלה נאמרו ביום 21.9.14 שעה 17:19 (ראו נ/7), קרי כ-20 דקות לפני אירוע הרצח. יש בהם תיעוד אותנטי בזמן אמת מפי אם הנאשם על אודות כושר התניידותה. איש לא חלק על תוכן התמליל (שהוגש בהסכמה, כראייה לתוכנו (עמ' 45 שורה 22 ועמ' 46 שורות 11 - 12 לפרוטוקול). אם הנאשם לא נחקרה בחקירה נגדית על אודות תוכן דבריה אלה (מנגד, היא נחקרה על עניין אחר בתכלית הנוגע לאותה שיחה. ראו עמ' 27 שורות 16 - 21 לפרוטוקול). אין אפוא סיבה לחשוד באי-נכונות תוכן דבריה לגבי מצבה הרפואי. יתירה מזאת, בתמליל הודעתה של אם הנאשם (שמפאת מצבה הרפואי, נגבתה בדירת שכניה ולא בתחנת המשטרה), ציינה היא כי היה בכוונתה לגשת למשטרה לשם הגשת תלונה נגד המנוח (בגין איומים) "אבל מאוד כאבו לי הרגליים, באופן נוראי" (ת/83ג, עמ' 8 שורות 35 - 36). השוטר טטיאנה קוסטין אשר גבתה ביום האירוע את עדות אם הנאשם, העידה כי "מדובר באישה כבדת משקל, נכה, שלא קמה בלי סיוע" (עמ' 68 שורות 10 - 11 לפרוטוקול). היא ישבה בכסא הגלגלים שלה בעת מסירת הודעתה ובסיום, אנשי המשטרה סייעו לאם הנאשם לגשת לדירה שלה ללא כסא הגלגלים "הם אחזו בה בשני הצדדים כדי לעזור לה" (עמ' 68 שורות 21 - 22 לפרוטוקול). עדה זו נחקרה בחקירה נגדית על ידי הסניגור, אך לא נשאלה כל שאלה על אודות האמור לעיל. מכאן, שדבריה מקובלים עליו.

37. אכן, **בעת הדיון** (ישיבת 13.4.15, כשבעה חודשים לאחר הרצח) ראינו שאם הנאשם צעדה (בכבודת) אל דוכן העדים וממנו. במועד עדותה, היה משקלה 143 ק"ג, על פי עדותה (עמ' 12 שורה 25 לפרוטוקול). היא הייתה לאחר שיקום שנמשך 3 חודשים מחמת מצבה הבריאותי (עמ' 20 שורות 15 - 21 לפרוטוקול). אפשר שהשיקום וכן הפרשי המשקל (כ-17 ק"ג) הקלו על יכולתה לצעוד מטרים ספורים. אולם, אין ללמוד מכך שביום הרצח (21.9.14) הייתה היא מסוגלת לרוץ לעבר המנוח (ראו דבריה בעמ' 11 שורה 10 לפרוטוקול) ולדקור אותו.

38. המסקנה העולה מן העובדות דלעיל, היא כי ביום האירוע לא הייתה אם הנאשם מסוגלת לרוץ לעבר המנוח,

לעמוד לידו ולדקור אותו. די במסקנה זו לבדה כדי לשמוט את הקרקע תחת גרסתה כאילו היא דקרה למוות את המנוח, ובכך יכול הייתי לסיים הדיון בפרק דנן. בסיכומי הנאשם נטען כי גם הנאשם כלל לא נדרשה לרוץ לעבר המנוח על מנת להגיע אליו ולדקרו, שכן המרחק ביניהם היה 50 ס"מ (עמ' 249 שורות 11 - 13 לפרוטוקול). אין לקבל טענה זו, העומדת בסתירה לדברי אם הנאשם בעדותה (בחקירה נגדית) בבית המשפט (ראו עמ' 31 שורות 17 - 21 לפרוטוקול).

39. כזכור, המנוח, הנאשם ואם הנאשם שהו בחדר, או בסמוך לו, במהלך אירוע הדקירות. מכאן, שאם גרסת האם (כאילו היא דקרה את המנוח, ולא הנאשם) היא גרסת אמת - אמורים דבריה למצוא תימוכין בעדות הנאשם. ולא היא. עדותו לגבי אירוע הדקירות, היא זו: ברגע שהמנוח נכנס לחדרה של אם הנאשם, היה הנאשם בפתח החדר "ממש תחת המשקוף" (עמ' 182 שורה 18 לפרוטוקול). אם הנאשם צעקה לעבר המנוח שיעזוב את המקום כי היא הזמינה משטרה ואז המנוח קפץ עליה בהיותה יושבת על מיטתה. הנאשם תפס את המנוח ומשך אותו מאמו "התחלנו להיאבק ויצא שאני הייתי עם הגב למראה...והוא מולי. ובגלל שהוא יותר גבוה הוא לתפוס אותי בעורף באיזור העורף שם יש נקודות רגישות והתחיל לנסות להוריד אותי לכיוון הרצפה. אני הצלחתי להשתחרר ובכוח משכתי את עצמי כלפי מעלה, תפסתי אותו עם יד ימין שלי, אני התעסקתי בהיאבקות ואני יודע, התאמנתי, אני יודע לזרוק, אני הצלחתי להשתחרר, תפסתי את ויקטור ביד, אני הושטתי את רגל שמאל קדימה וניסיתי לזרוק את המנוח, ניסתי לכופף אותו ולזרוק אותו. ולפתע **מצד ימין** או בצד ימין אימי נעמדה ואני ראיתי אותה בזווית העין ממש באקראי, אני אפילו לא יודע לומר, יכול להיות שהיא נעמדה תוך כדי המאבק, מה שאמרתי מהצד שתיים או שלוש מכות, ראיתי מהצד בראייה צדדית שלי שאמא נותנת שתיים שלוש מכות, הידיים שלי היו תפוסות אני תפסתי את ויקטור, אני חשבתי שהיא רצתה לתת לו מכה באיזור החזה על מנת שישחרר אותי ויצא אני אפילו לא הבנתי בעצמי איך לפתע אחרי מכה ראשונה הוא כאילו מיד נהייה רפוי ויצא לי בקלות יותר לעשות את המהלך של זריקה ממני, לאחר מכן ויקטור נפל על רגל ימין שלו (במקום אחר העיד הנאשם שהמנוח נפל על הכתף שלו: עמ' 186 שורה 9 לפרוטוקול. מ' י') ורץ החוצה מהחדר. אני סובבתי את ראשי **לצד שמאל** ראיתי את אמא שעומדת מאחורי ורצתי אחרי ויקטור" (עמ' 182 שורה 20 עד עמ' 183 שורה 5 לפרוטוקול). בפתח חקירתו הנגדית, נשאל הנאשם אם ראה בדיוק מי דקר את המנוח והוא השיב בשלילה (עמ' 194 שורות 14 - 15 לפרוטוקול) ותשובתו זו וודאי מעוררת תמיהה.

בסיכומי, טען הנאשם כי פצעי השפשוף על ידי המנוח מלמדים שהנאשם משך את המנוח מעל אם הנאשם ומייד בסמוך, אם הנאשם היא שדקרה את המנוח. אין לקבל טענה זו, שכן מעדות ד"ר פורמן עולה ספק רב אם פצעי השפשוף נוצרו מידי של הנאשם בעת שמשך את המנוח (ראו עמ' 84 שורה 15 עד עמ' 85 שורה 12 לפרוטוקול).

מכל מקום, העמדת גרסת הנאשם מול גרסת אמו מצביעה בבירור על השוני הממשי ביניהן. כך, למשל, אם הנאשם אינה מספרת על המאבק בין השניים ואינה מתארת מצב דברים שבו הנאשם אחז במנוח וניסה להפילו ואז אירעו הדקירות, אלא טענה כי הנאשם רק נתן אגרוף למנוח והלה חנק את הנאשם ומייד היא נטלה הסכין, קפצה לעברו של המנוח ודקרה אותו (עמ' 14 שורות 20 - 21; עמ' 15 שורות 10 - 11. ראו גם עמ' 11 שורות 5 - 11 לפרוטוקול). הנאשם תיאר מאבק בינו לבין המנוח, אך תיאורו של מאבק נפקד מדברי אימו בחקירה הראשית. במהלך החקירה הנגדית, לאחר הפסקה (עמ' 19 שורות 32 - 33 לפרוטוקול), שמענו רמז דק למאבק, אך שלא כגרסת הנאשם, סיפרה אם הנאשם על כך שהנאשם רק נתן למנוח אגרוף לאיזור החזה ואילו המנוח תפס את הנאשם והחל חונק אותו (עמ' 28 שורות 12 - 14; עמ' 30 שורות 17 - 22 לפרוטוקול) ובאותה עת, היא אחזה בסכין. תיאור זה אינו עולה בקנה אחד עם דברי הנאשם, כאמור. כסבור הייתי שאם זו גרסת הנאשם - יעמת פרקליטו את אימו עם פרטי הגרסה הזו במהלך חקירתו הנגדית, אלא שלא כך היה. יתר על כן. אם הנאשם העידה כי מייד לאחר הדקירות, יצא המנוח

בריצה מן החדר (עמ' 15 שורות 26 - 27 לפרוטוקול), אך הנאשם העיד כי המנוח נפל (על רגל ימין או על כתפו) ולאחר מכן ברח. משמע: אם הנאשם אינה מתארת נפילה של המנוח. נוסף על כך, הנאשם העיד שאימו באה מצד **ימין** וחבטה במנוח, כיצד ייתכן שמייד לאחר מכן סובב את ראשו **שמאלה** וראה אותה?

40. התמיהות אינן מסתיימות כאן. גם לגבי העובדות הפריפריאליות, אשר אינן נסבות במישרין על מעשה הרצח עצמו, לא ניתן לסמוך על עדויות הנאשם ואימו לפנינו.

41. כך, למשל, הנאשם העיד כי לאחר שהמנוח יצא מן החדר, הוא רדף אחריו (עמ' 183 שורות 4 - 5 לפרוטוקול) אך ראה את אביו שוכב על הרצפה ועזר לו לקום, ניגש לדלת הכניסה של הדירה וראה שם כתמי דם. הוא סובב ראשו לאחור וראה שכתמי הדם מתחילים מחדרה של אמו ולכן חזר לשם. וכאן העיקר, כלשונו: "היא כפי שנעמדה באותו המקום המשיכה לעמוד, **ממש כמו אבן** כפי שעמדה קודם כך היא נשארה לעמוד. ראיתי ביד שלה סכין ... **ניסיתי לקחת מהיד שלה את הסכין אבל היא כמעט פצעה אותי ביד** ..." (עמ' 183 שורות 12 - 18 לפרוטוקול. ההדגשות - לא במקור). אם הנאשם לא טענה למצב דברים עובדתי כמתואר מפי הנאשם, לא לגבי ניסיון הנאשם להוציא הסכין מידה ולא לגבי המשך עמידתה במקומה. אף כאן - משלא עומתה בחקירה הנגדית של הסניגור עם גרסת הנאשם - פועל הדבר לחובתו. יתר על כן, הטענה כאילו אמו של הנאשם המשיכה לעמוד, אינה ראויה לאמון ונסתרה מפיה שלה בעדותה לפנינו, באמרה: "אל תשכח שאסור לי לעמוד הרבה זמן, אני לא מסוגלת לעמוד הרבה זמן, זאת אומרת בדרך בנפילה, אני דקרתי במקום שהראית לי כעת כי אני לא מסוגלת לעמוד הרבה זמן" (עמ' 18 שורות 16 - 18 לפרוטוקול). מכאן, שאין אמת גם בטענה שאם הנאשם הוסיפה לעמוד בחדרה, קפואה כשהייתה לאחר הדקירה, והסכין בידיה. הנאשם טען בסיכומיו כי אם היה ממש בטענה כאילו הוא זה שדקר את המנוח, כי אז הדעת נותנת שבמהלך רדיפתו אחר המנוח לאחר הדקירה, הייתה הסכין נותרת בידו שכן "מי שדוקר לא עוזב את הסכין עד שמוודא שהסכנה נעלמה" (עמ' 249 שורה 26 לפרוטוקול). הנחת עבודה זו של הסניגור אינה נתמכת בעובדות כלשהן ולכן אין לשעות לה.

42. בשלב מסוים ראה הנאשם, לדבריו, שאמו יצאה מחדרה אל חדר האמבטיה, שטפה את הסכין במים והשליכה את הסכין מבעד לחלון. לאחר מכן הורה לה הנאשם להחליף שמלה (עמ' 183 שורות 12 ואילך. ראו גם עמ' 188 שורה 26 עד עמ' 189 שורה 9 לפרוטוקול). אולם, אם הנאשם לא העידה כי הנאשם אמר לה דבר כלשהו לגבי החלפת בגדיה או שטיפת הסכין. בהמשך חקירתו, טען הנאשם, מחד גיסא כי לא הורה לאימו להחליף בגדיה (עמ' 195 שורות 7 - 8 לפרוטוקול) ומאידך גיסא כי הורה לה להחליף בגדיה (עמ' 196 שורות 1 - 2; עמ' 228 שורות 17 - 18 לפרוטוקול). הוא הוסיף והעיד שאמר לאימו "אל תנקי, תשאירי את זה כפי שזה מיד תבוא המשטרה, מדובר על תיק פלילי" (עמ' 195 שורה 23 לפרוטוקול). בהמשך עדותו, סיפר הנאשם כי אמר לאימו שלא תזרוק את הסכין (עמ' 228 שורות 13 - 14 לפרוטוקול) ולא תשטוף אותו (עמ' 228 שורות 15 - 16 לפרוטוקול). יש לזכור כי הנאשם העיד שכאשר דיבר עם אימו מייד לאחר הדקירות "אמא לא שמעה אותי כי היא הייתה במצב של שוק, אני ניסיתי לומר לה דבר מה, אבל לא היה עם מי לדבר" (עמ' 195 שורות 14 - 15; ראו גם עמ' 196 שורה 31 ועמ' 197 שורה 1 לפרוטוקול). אף מדברי אביו של הנאשם במשטרה עולה מצבה הנפשי (ההיסטרי) של אם הנאשם מייד לאחר הדקירות (ת/85 שורות 32 - 34). נרגשותה של אם הנאשם מסתברת גם מעדות השוטרת טטיאנה קוסטין (בעת מסירת ההודעה הייתה אם הנאשם "נרגשת, מוסרת את הדברים במהירות": עמ' 68 שורה 10 לפרוטוקול).

בהינתן מצב נפשי זה של אם הנאשם, לא יפלא שהיא לא קלטה את בקשתו לשתוק במשטרה (עמ' 183 שורה 19; עמ' 184 שורה 2; עמ' 189 שורה 2; עמ' 196 שורות 30 - 31 לפרוטוקול) ואף בכך יש משום חיזוק לכך שבמשטרה (ולא בבית המשפט) מסרה היא עיקרי את האמת.

43. "אי התאמה" נוספת בגרסאות האם ובנה, מצינו בעדות האם כאילו אמר לה הנאשם "אמא תגידי מה שאת רוצה, ישחררו אותי מהר כי בן אדם הגיע בכוונה תחילה להרוג אותנו, בן אדם זר הגיע" (עמ' 21 שורות 7 - 8 לפרוטוקול). מנגד, העיד הנאשם כי אמר לאמו שאם ישאלו אותה "היא תשתוק" (ראו לעיל). כך גם לגבי השאלה אם אמר לה הנאשם, ביום האירוע, שבמשטרה נאמר לו כי הוא יכול לעשות הכל על מנת להתגונן מפני המנוח: אם הנאשם כפרה בכך שהדברים נאמרו וכפרה גם בכך שאלה היו דבריה בהודעתה למשטרה. לעומתה, העיד הנאשם "אמרתי לה שאמר לי איש משטרה שלהגן על עצמי יש לי זכות כזו" (עמ' 189 שורות 3 - 4 לפרוטוקול). למותר לציין כי אם הנאשם מסרה בחקירתה במשטרה שהנאשם אמר לה דברים אלה (ת/83ג עמ' 15 שורות 7 - 8).

זאת ועוד. אם הנאשם העידה כי מייד עם הגעת המשטרה, הנאשם "ישר הושיט להם את הידיים כדי שיאזקו אותו" (עמ' 14 שורות 23 - 24. ראו גם עמ' 29 שורות 30 - 31 לפרוטוקול). עדותה זו אינה עולה בקנה אחד עם דברי הנאשם בחקירתו מהם עולה כי היא אינה יכולה לראות מחדרה וממיטתה מה קורה בסלון (וממילא בכניסה לדירה). ראו ת/3 עמ' 13 שורות 5 - 7. למותר לציין כי גרסת אִם הנאשם אינה עולה בקנה אחד עם דברי השוטר אליאס פשה ב-ת/43.

44. אם הנאשם "כשלה" בלשונה כשהעידה אמת בעניין חשוב. היא נשאלה "את לא זוכרת מה סיפר לך הבן שלך איפה שהוא דקר אותו?" היא השיבה: "הוא לא סיפר לי. אני לא זוכרת איך הוא אמר פעמיים או שלוש, לא אמר לי לאן הדקירות הגיעו. לא אמר לי. מה שאני זוכרת אני זוכרת..." (עמ' 16 שורות 10 - 13 לפרוטוקול). אילו הייתה היא דבקה בגרסתה הכוזבת כי היא דקרה את המנוח, היה צפוי שתשיב שהיא זו שדקרה את המנוח והנאשם לא אמר לה שהוא דקר את המנוח.

45. בהקשר הנדון, אבקש לציין כי הנאשם הצטייר במהלך עדותו כמי שנוקט מניפולציות וחישובי כדאיות לגבי אמירת האמת. כך, העיד הוא שאלמלא וידוייה של אמו, היה הוא דבק בגרסה שמסר במשטרה לפיה אינו זוכר דבר (עמ' 203 שורה 1), על אף שלפי דבריו - זוכר הוא היטב את מה שאירע. הנאשם הודה בחקירתו כי לפני שיגבש את גרסת הגנתו בחקירתו במשטרה - היה הוא מעוניין להרוויח זמן. כך, בעמ' 194 שורה 5 העיד הוא "הייתי צריך זמן מה על מנת להבין מה יש בעדי, מה יש נגדי" וכן "... על מנת שקודם כל יעצרו אותי שזמן מה אני 'מרוויח' פה לנסות לחשוב ולהבין את המצב" (עמ' 203 שורה 25 לפרוטוקול). כאשר נשאל למה שיקר במשטרה, השיב הוא "לא ידעתי מה יש עליי לומר ומה יש לי לעשות" (עמ' 204 שורה 19. ראו גם שורות 13 - 15 לפרוטוקול). כך גם בהמשך עדותו "אני בכלל בהתחלה אמרתי שאני לא זוכר דבר, הייתי צריך זמן" (עמ' 235 שורה 17 לפרוטוקול).

דוגמא נוספת למתן תשובות על פי נוחות הנאשם ולא על פי המציאות כהווייתה, היא שבהזדמנות אחת העיד הנאשם כי פרק הזמן שחלף מאז בריחת המנוח מן הדירה ועד הגעת המשטרה היה שתיים או שלוש דקות (עמ' 228 שורה 5 לפרוטוקול). התשובה נועדה לתלות את קולר אי הזמנת אמבולנס בקוצר הזמן מאז הדקירות ועד הגעת המשטרה; בסמוך לכך העיד הנאשם כי "לפני שנכנסה המשטרה היה המון זמן" (עמ' 230 שורה 1 לפרוטוקול).

ולבסוף, הנאשם סיפר כי מחמת דליפת הגז, הוציא הוא את בתה של בת זוגו מן הדירה והעבירה לשכנים. משנשאל

מדוע לא עשה כן לגבי אמו, השיב שניסה לעשות זאת, אך "היא אמרה 'נתפוצץ אז נתפוצץ'. הייתה סדרה מעניינת בטלוויזיה" (עמ' 237 שורות 10 - 15 לפרוטוקול). גרסה זו נשמעת נטולת היגיון בסיסי: מי האיש אשר יזלזל בסיכון הנובע מדליפת גז ויסרב להצעת פתרון זמין ובר יישום ללא כל קושי? יתירה מזאת, המדובר בגרסה חדשה לחלוטין מפי הנאשם. היא לא נשמעה מעולם מפיו קודם לכן. גם אם הנאשם לא העידה כי זה היה מצב הדברים.

46. אחד מעדי התביעה היה סמיון מיקולסקי, אחיו של המנוח. על פי עדותו, בהיותו עצור הובא הוא לדיון בעניינו בבית המשפט ביום 22.9.14 (למחרת יום הרצח). הוא פגש בנאשם, המוכר לו עוד מימי בית הספר, ומשאל אותו לפשר הימצאו בבית המשפט, החל הנאשם לבכות ואמר לאחי-המנוח כי הרג את המנוח (עמ' 130 שורות 21 ואילך לפרוטוקול). אחי המנוח כלל לא ידע על אודות הירצחו של אחיו, המנוח ורק לאחר מכן בסמוך לדיון, נתאשר המידע מפי עורך-דינו (עמ' 131 שורות 2 - 6 לפרוטוקול). הנאשם כפר מכל וכל בכך שהתוודה לפני אחיו של המנוח בהמתת המנוח, אך הודה בכך שפגש אותו בבית המשפט (עמ' 194 שורות 6 - 9; עמ' 207 שורה 30 ואילך). כפירתו זו אינה מהימנה בעיניי. אילו היה הנאשם נאמן לגרסתו (על אף שאינני מקבל אותה) כי הוא נטל עליו את האחריות למעשה שביצעה אימו, היה מצופה ממנו שיפעל להסרת כל חשד מעליה (כשם שטען שעשה בחקירותיו במשטרה) ובמסגרת זו, הגיוני הוא שהנאשם יספר לאחיו של המנוח כי המית את המנוח. טענת הנאשם כאילו לא התוודה כאמור, חותרת תחת "גרסתו" ומצביעה על כך שלא התכוון ליטול על עצמו מעשה שלא ביצע והכפירה בהתוודות האמורה יסודה ברצון להרחיק מעליו ראיות המסבכות אותו בביצוע הרצח. פשיטא שגם האמור לעיל מכרסם במהימנות הנאשם בעדותו לפנינו.

47. גרסת אם הנאשם בעדותה בבית המשפט, אינה עולה בקנה אחד גם עם גרסת אבי הנאשם. כך למשל טענה היא כי אבי הנאשם היה ישן בעת האירוע מחמת שכרותו (עמ' 12 שורה 6; עמ' 13 שורה 30) ולא זו בלבד אלא שהוא חירש (עמ' 22 שורה 24 לפרוטוקול). "עובדות" אלה בעליל אינן נכונות. לגבי היותו ישן בעת האירוע - אבי הנאשם לא העלה טענה מעין זו בעדותו. היפוכו של דבר. הוא העיד כי צפה בטלוויזיה (עמ' 33 שורות 31 - 32 לפרוטוקול). ממילא, אם הנאשם הייתה ספונה בחדרה ולא היה ביכולתה לדעת מה עושה בעלה. הטענה על אודות היותו חירש - אין בה ממש ולו משום שהוא העיד לפנינו ולא התרשמו מהיותו חירש. יתירה מזאת, אם הנאשם, שייחסה לבעלה חירשות, סיפרה בעדותה כי למשמע הרעש מחדרה, בעלה בא לכיוון החדר (עמ' 15 שורה 1 לפרוטוקול). אם הנאשם יודעת היטב כי בעלה לא היה חירש בעת ההיא. אגב, הסניגור ביקש לטעון בסיכומיו כי בעת מתן עדותו, היה אבי הנאשם "חצי ישן" (עמ' 253 שורה 14 לפרוטוקול). אין ממש בטענה זו ולא זו הייתה התרשמותנו מאבי הנאשם בעת עדותו.

48. נוכח האמור לעיל, ובהמשך לאמור בפסקה 30, אני מציע לחבריי לקבוע כי גרסת הנאשם ואמו בבית המשפט, כאילו אם הנאשם היא אשר דקרה את המנוח, אינה משקפת את שאירע במציאות, לאמור: הנאשם הוא זה אשר דקר את המנוח למוות.

המניע

49. המניע אינו חלק מיסודות העבירה, אך יש וקיומו מחזק את משקלן של יתר העדויות המפלילות כנגד הנאשם (ע"פ 1769/14 **סואעד נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 27.1.16, פורסם במאגר נבו). בענייננו, אני סבור כי כדי לבסס את הרשעת הנאשם בעבירת הרצח, אין הכרח להיזקק למניע. מסקנתי בדבר אשמת הנאשם בעבירת הרצח בכוונה תחילה,

מבוססת על דברי הנאשם, אמו ואביו בחקירותיהם על ידי המשטרה, בצירוף הדברים שאמר בזירת העבירה והממצאים שנמצאו בה ובתוספת שקרי הנאשם ואמו בבית המשפט, בניסיונם (הכושל) להעביר את האשמה משכם הנאשם לשכם אמו. נוסף על כך, בענייננו מן הראיות עולה קיומו של סכסוך עמוק בין הנאשם לבין המנוח, שטיבו ופרטיו המדויקים לא נתבררו ואולם עולה שהיו ביניהם חילופי הודעות מאיימות וכי המנוח חשד שהנאשם הפליל אותו במשטרה.

מכאן - אעבור לדון בסוגיית הכוונה אשר ליוותה את מעשי הדקירה.

היסוד הנפשי

50. משנמצא כי הנאשם המית את המנוח על ידי דקירתו בסכין במו-ידיו, נתקיים בו היסוד של המעשה הפלילי. בכך כמובן לא סגי. רק אם נתמזגה ביסוד זה - סימולטנית - כוונה פלילית (בענייננו: מיוחדת), רק אז ניתן יהא להרשיע את הנאשם בעבירת הרצח בכוונה תחילה. אם לא כן - חרף התוצאה הקטלנית, לא יהא ניתן להרשיע את הנאשם בעבירת הרצח בכוונה תחילה (אך אפשר ויורשע בעבירת המתה אחרת, הכל על פי המתווה העובדתי שהוכח). אעבור אפוא לבחינת היסוד הנפשי.

שלושה הם הרכיבים המעמידים את היסוד הנפשי הגלום בכוונה תחילה (החלטה, הכנה והעדר התגרות. ראו סעיף 301 (א) לחוק). אדון בהם על פי סדרם.

החלטה להמית

51. רכיב זה עוסק במחשבת העברין. זהו אפוא רכיב סובייקטיבי טהור. שני רכיבי משנה מצויים בבסיסו, והם: ראשית, הממית חזה או צפה את התוצאה הקטלנית; שנית, הממית קבע לעצמו מטרה לגרום למות הקורבן ורצה בהתגשמות המטרה (ראו, מכלל רבים אחרים, ע"פ 2933/08 שלגין נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 5.12.12, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת שלגין"; ע"פ 3834/10 והבה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 6.3.13, פורסם במאגר נבו; ע"פ 7620/11 מסיכה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 27.7.14, פורסם במאגר נבו; ע"פ 6304/12 ספרונוב נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 26.1.15, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת ספרונוב"; ע"פ 7707/11 לחאם נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 29.7.15, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת לחאם"). ההחלטה להמית אינה חייבת להתגבש לאורך זמן, אלא עשויה להתגבש בסמוך ממש להוצאתה לפועל (פרשת אבו חדיר). על פי רוב, אין לבית המשפט ראיות על אודות מחשבת העברין וצפונות ליבו. על כן, פיתחה ההלכה הפסוקה "ארגז כלים" שיסייע בהתחקות אחר אותם "דברים שבלב".

אחד מן הכלים הוא החזקה שאדם מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו. בע"פ 8667/10 ניג'ם נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 27.12.12, פורסם במאגר נבו, שנינו כהאי לישנא:

"חזקה זו נובעת מן ההנחה שמי שגרם למותו של אדם על-ידי מעשה אשר על-פי טיבו מיועד לגרום לתוצאה קטלנית, גם התכוון בתוככי-נפשו להביא לתוצאה טבעית זו, שהיא פועל יוצא ממעשהו. באמצעות חזקת הכוונה ניתן להוכיח הן את צפיית האפשרות להשגת התוצאה הקטלנית, הן את רצון הנאשם כי תוצאה זו תתממש ... חזקה זו מבוססת על ניסיון החיים; היא אינה חלוטה, ודי בכך שהנאשם יעורר ספק סביר בראיות המקימות את החזקה, על מנת להפריכה".

(ראו גם ע"פ 11971/05 בסעוד נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 31.12.05, פורסם במאגר נבו (להלן: "פרשת בסעוד"); ע"פ 8704/09 באשה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 11.11.12, פורסם במאגר נבו; ע"פ 2202/08 פסקו נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 7.3.12, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת פסקו"; ע"פ 6908/10 דוד נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 2.1.13, פורסם במאגר נבו; ע"פ 131/08 זידאן נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 20.2.13, פורסם במאגר נבו; ע"פ 2507/11 אוסקר נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 30.9.13, פורסם במאגר נבו; ע"פ 2458/11 סולוביוב נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 7.1.14, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת סולוביוב"; ע"פ 8065/11 עפיף נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 26.1.14, פורסם במאגר נבו; פרשת ספרונוב; ע"פ 2478/12 אגבריה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 13.5.215, פורסם במאגר נבו).

בע"פ 9604/04 כריכלי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 4.9.07, פורסם במאגר נבו (להלן: "פרשת כריכלי"), לימדנו הנשיאה ביניש דברים אלה בהקשר הנדון:

"יש להדגיש כי חזקה זו הינה אך כלי עזר ראיתי, אשר יש לעשות בו שימוש זהיר, ואשר כל ספק סביר שיעורר הנאשם יטול ממנו את כוחו ... מאחר שהנטל המוטל על התביעה הינו להוכיח את אשמתו של הנאשם מעבר לספק סביר, ברי כי לא די בכך שהנאשם יעלה תיאוריה חסרת בסיס על מנת ליצור את הספק הנדרש, וכי התביעה אינה נדרשת להפריך ספק שבסיסו בהרהורי לב או בתיאוריה שאין לה כל הוכחה או אחיזה בעובדות ... אם אין בדבריו של המערער או ביתר הראיות כדי להצביע על כוונה אפשרית אחרת, אשר לה אחיזה במכלול הנסיבות, 'הרי הדעת נותנת, כי מי שגרם למותו של אחר על-ידי מעשה, המיועד לפי אופיו ולפי מהותו לגרום לתוצאה קטלנית, גם נשא בלבו את הכוונה להביא לתוצאה הטבעית של מעשהו' ..."

כלי נוסף ימצא במבחני העזר השונים אשר הצטברותם יכולה לנתבנו למסקנה בכיוון זה או אחר. בפרשת כריכלי נקבע בעניין זה כדלקמן:

"בנוסף לחזקה זו התגבשו בפסיקה מספר מבחני עזר, אשר מסייעים לבית המשפט להסיק אם התקיימה החלטה להמית, על פי מכלול הנסיבות האופפות את האירוע. במסגרת מבחני עזר אלו יבחן בית המשפט את הכלי ששימש לביצוע המעשה; את אופן ביצוע המעשה; את מספר הפגיעות ומקומן; את אופי התקרית שהובילה לאירוע וחילופי דברים שקדמו לו וכיוצא באלה מבחנים, שכולם מבוססים על מסקנות מעובדות, כפי שניתן לפרשן על פי השכל הישר וניסיון החיים ..."

בפרשת פסקו נקבע, בנוסף, כי "התנהגותו של נאשם מיד לאחר אירוע שהוביל למותו של אדם עשויה להיות בעלת משקל בבואנו לבחון קיומה או העדרה של כוונה להמית". מבחני העזר הנזכרים לעיל אינם בגדר רשימה סגורה. ניתן להוסיף עליהם או לגרוע מהם, הכל - על פי המתווה העובדתי הפרטני.

52. בעניינו, ההחלטה להמית נלמדת מצירוף העובדות הבאות: קיומה של תוכנית לפגוע במנוח כפי שתואר לעיל;

דקירת המנוח בידי הנאשם. דקירת המנוח בסכין שלוש פעמים, אשר אחת מהן הייתה דקירה שכוונה לעבר צידו השמאלי של חזהו של המנוח, לאמור: לאיזור חיוני, רגיש וקריטי בגופו של אדם ופגעה במישרין בליבו; הדקירות אירעו לאחר שהמנוח תקף את אם הנאשם, נקודה רגישה אצל הנאשם - הנאשם אמר למנוח, עת התנפל הלה על אמו, "אני אקצע אותך" (תחילה כפר הנאשם באמירה זו. ראו עמ' 212 שורות 9 - 10 לפרוטוקול, אך מייד בסמוך, הודה בדברים שאמר למנוח עמ' 212 שורה 21 לפרוטוקול. זאת, בהמשך להודעתו ת/5 שורות 170 - 172. אם הנאשם אף היא ציינה בהודעתה במשטרה כי הנאשם אמר דברים אלה: ת/83 שורות 57 - 58). דברים אלה מהווים המשך לעמדתו הכללית של הנאשם ש"כל מה שקשור לאמא שלי זה ממש קו אדום" (עמ' 167 שורות 4 - 5 לפרוטוקול, עמדה הזוכה לתימוכין גם מפי **אביו** של הנאשם, בהודעתו ת/85 שורה 42, שם מצטט הוא את דברי הנאשם "אני על אמא שלי אקצע לכל אחד את הגרון"). לא זו אף זו. לאחר מעשה, לא זו בלבד שהנאשם לא ביקש הנאשם להזעיק עזרה למנוח, אלא שהחל לרדוף אחריו, וגם באלה יש כדי לחזק את כוונת הקטילה.

53. השאלה אימתי במדויק גמלה בליבו של הנאשם ההחלטה להמית את המנוח, אינה מצריכה מענה חד-משמעי. ההלכה הפסוקה מורה, כאמור, כי אין זה חיוני שההחלטה תתגבש זמן רב לפני מעשה ההמיתה. אין הכרח בקיומה של "תכנית עבודה" סדורה וערוכה מראש לפרטי פרטים. לשון אחר: ההחלטה יכולה להתגבש גם **בסמוך** למועד מימושה (ראו למשל ע"פ 2507/11 **אוסקר נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 30.9.13, פורסם במאגר נבו).

בעניינו, אפשר שההחלטה גמלה בלב הנאשם עוד בשלבים הראשונים עליהם ניתן ללמוד ממשלוח המסרונים למנוח; יצירת המסרון השקרי; הותרת דלת הכניסה לדירה כשהיא פתוחה לרווחה; הצטיידות בסכין מטבח).

אפשר, לעומת זאת, שההחלטה גמלה בו בשלב מאוחר יותר, למשל לאחר שהמנוח תקף את אם הנאשם.

אדגיש, בהקשר זה, כי הנאשם רשאי היה לסתור את חזקת הכוונה, שהרי אין עסקין בחזקה חלוטה. אולם, הנאשם לא מסר הסבר מתקבל על הדעת שיש בו כדי לעורר ספק סביר לגבי הכוונה העולה ממעשיו (דקירת המנוח בסכין בעלת להב באורך של 7 - 8 ס"מ, בצידו השמאלי של חזהו, מהווה סמן מובהק לכוונת הקטילה). משכך, חזקת הכוונה הופכת לראייה חלוטה בכל הנוגע להחלטה להמית.

54. הנאשם טען בסיכומיו כי הואיל ועניין לנו בדקירה קטלנית אחת, לא ניתן לקבוע כי התכוון להמית את המנוח. אין לקבל טענה זו. ההלכה הפסוקה הכירה בכך שדקירה אחת תספיק על מנת לקבוע כי נאשם התכוון לקטול את קרבנו (ראו למשל ע"פ 6671/01 **וחידי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו (5) 76, 96 (2003); ע"פ 10179/01 **ג'בארין נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 12.3.07, פורסם במאגר נבו; ע"פ 1769/14 **סואעד נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 27.1.16, פורסם במאגר נבו; ע"פ 4523/14 **חילי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 20.1.16, פורסם במאגר נבו; ע"פ 2760/14 **אוחיון נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 7.10.15, פורסם במאגר נבו; ע"פ 3115/09 **אשכנזי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 13.4.11, פורסם במאגר נבו; ע"פ פרשת **בסעוד**; פרשת **פסקו**). מכל מקום בפרשת **פרץ**, נפסקו דברים אשר העיקרון העולה מהם יפה לעניינו, לאמור: "כאשר שניים נמצאים בחדר סגור ואחד מהם נמצא מת ודקירה בליבו, הרי שרק הנוטר בחיים יכול לספר לנו מה ארע. במצב דברים זה, מקום בו הנוטר בחיים נוקט בקו הגנה שהופרך, יקשה עליו לטעון לקו הגנה חלופי, לפיו אכן דקר אך לא התכוון להמית. זו בדיוק הסיטואציה שבפנינו, באשר רק המנוח והמערער היו בחדר ... בעת האירוע". בעניינו, השונה במעט מבחינה עובדתית, נכחו בחדר לא רק המנוח והנאשם, אלא גם אם הנאשם.

אולם, על פי הראיות ובשים לב למצבה הרפואי של האם בשעות הסמוכות לאירוע (הן לפניו והן לאחריו), בנוכחות- נפקדת עסקינן. זאת על שום שחרף נוכחותה, לא הייתה היא מסוגלת לבצע את מעשה ההמתה. נוכחותה אינה אפוא כזו שיש להביאה בחשבון. נותרנו עם נאשם אשר טען להגנתו כי לא ביצע את מעשה ההמתה והגנתו זו הופרכה. מכאן שהנאשם אינו יכול להישמע עתה בטענת הגנה חלופית (לאמור: דקרתו אך לא התכוונתי לרצוח).

יתר על כן. כלל הנסיבות שפורטו לעיל בפסקה 52, מלמדות על כוונת הנאשם לרצוח את המנוח

55. טענה נוספת שהעלתה ההגנה הייתה אילו רצה הנאשם להמית את המנוח, הייתה בידו שעת כושר נוחה יותר לעשות כן, דהיינו: בעת שהמנוח רכן מעל אם הנאשם - אותה עת, לפי הטענה, ניצב המנוח בגבו לנאשם והאחרון יכול היה אותה עת לדקרו למוות ביתר קלות וללא כל מאבק. אין לקבל הטענה. **ראשית**, אני סבור כי אין ביטחון ששעת כושר מן הסוג המתואר אכן התרחשה בפועל; **שנית**, גם אם אניח כי שעת כושר זו אכן הייתה - אני סבור כי אין לקבל "אי ניצולה" כראייה להעד כוונה להמית. עובדה היא שבסופו של דבר, דקר הנאשם את המנוח למוות זמן קצר לאחר שהמנוח תקף את אם הנאשם. הימנעותו לעשות כן עת המנוח היה בגבו אליו, אינה ראייה להעד כוונה להמיתו, כוונה שאפשר ונתגבשה עקב כך שהמנוח תקף את אם הנאשם.

56. הנאשם טען כי העדר פצעי הגנה על המנוח מלמדת על כך שהנאשם לא תכנן להמית את המנוח. אין בכך ולא כלום. החשוב לענייננו הוא קיומה של דקירה קטלנית בחזהו של המנוח והעדר פצעי הגנה יכול ללמד כי המנוח הופתע לחלוטין מן הדקירה וכלל לא היה מודע לקיומה של סכין בידי הנאשם.

57. הנאשם הוסיף וטען כי לא ייתכן שתכנן את המתת המנוח, שכן הנאשם פנה למשטרה בקריאה לעזרה עובר להגעת המנוח ואף פנה לשירותי כיבוי האש על מנת לטפל בדליפת הגז ואין זה עולה על הדעת שבהינתן האמור ושעה שאין לנאשם כל שליטה על מועדי הגעת שירותי כיבוי האש או המשטרה - יתכן הוא להמית את המנוח (עמ' 251 שורות 27 - 31 לפרוטוקול). אניח לצורך העניין כי הנאשם הוא שהתקשר לשירותי כיבוי האש ולמשטרה. אולם אין בכך ולא כלום. תכנון ההמתה וההחלטה להוציאה אל הפועל, יכולים להתרחש, כמבואר לעיל, כהרף עין. הנאשם ראה שהכבאים עזבו אך המשטרה טרם הגיעה אבל המנוח הגיע לדירה ותקף את אמו. או אז, לכל המאוחר, לאחר שהמנוח תקף את אם הנאשם, ובלא לדעת כי המשטרה תגיע כחלוף עת קצרה, גמלה בליבו ההחלטה להמית את המנוח והוא הוציא לפועל את החלטתו זו.

הכנה

58. רכיב ההכנה גלום בדיבור "**לאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו**" שבסיפא לסעיף 301 (א) לחוק העונשין. בהקשר זה, מורה סעיף 301 (ג) לחוק העונשין כי "**כדי להוכיח כוונה תחילה אין צורך להראות ... שהמכשיר שבו בוצעה [ההמתה. מ' י'] הוכן בזמן פלוני שלפני המעשה**". על פי ההלכה הפסוקה, המושרשת היטב בישראל, רכיב ההכנה הוא יסוד פיסית טהור. מטרתו היא ללמד על אופייה של הכוונה, קרי: פעולת הכנה מלמדת שהנאשם החליט להרוג מתוך שיקול דעת ולאחר חשיבה ונועדה לשלול את אופייה הספונטני של הכוונה (פרשת **אליאביב**; דנ"פ 1042/04 **ביטון נ' מדינת ישראל**, פ"ד סא (3) 646, 671 - 673 (2006); להלן: "פרשת **ביטון**"; ע"פ 7392/06 **אבו סאלח נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 28.6.10, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת

אבו סאלח; ע"פ 8392/08 **אבה נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 20.1.15, פורסם במאגר נבו).

ההכנה יכולה להתמזג במעשה ההמתה כחלק בלתי נפרד ואין הכרח כי תתפוס שיעור זמן מסוים (ע"פ 11578/05 **טלה נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 18.6.07, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **טלה**"; ע"פ 2170/06 **מלול נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 8.7.09, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **מלול**"; פרשת **ספרונב**; פרשת **לחאם**). כך, למשל, חניקת קורבן בידי נאשם, מצביעה הן על ההחלטה להמית, הן על מעשה ההכנה והן על מעשה ההמתה, אשר נטוו זה בזה (פרשת **טלה**) ואף שליפת כלי נשק משקפת מעשה של הכנה (ע"פ 655/78 **שמידמן נ' היועמ"ש**, פ"ד לד (1) 63, 72 - 73 (1979); דעת המיעוט של כב' השופטת ארבל בע"פ 4179/09 **מדינת ישראל נ' וולקוב**, ניתן ביום 18.10.10, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **וולקוב**") והוא הדין בדקירת הקרבן בסכין (פרשת **ספרונב**). עצם האחיזה בסכין (שהוכנה מבעוד מועד, בניגוד לטענת הנאשם כאילו המנוח הצטייד בסכין יפנית והנאשם הוציאה מידיו) והנפתה לעבר הקרבן כדי לנעוץ אותה בגופו, יכולות אף הן לגבש את יסוד ההכנה (פרשת **סולוביוב**; ע"פ 3156/10 **אדמוב נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 16.10.12, פורסם במאגר נבו).

59. בפרשתנו, התחמשות הנאשם בסכין ת/84, עובר להגעת המנוח ועשיית שימוש בה לשם דקירת המנוח בסכין בחזו, וודאי בעוצמה כזו אשר גרמה ללהב הסכין להגיע אל ליבו של המנוח ולפגוע בו (תעלת הדקירה עברה דרך הלב. ראו סעיף 1(א) בעמ' 8 לחוות הדעת ת/34), די בהן על מנת לקבוע כי רכיב ההכנה נתקיים בנאשם. הנאשם ביקש לטעון בסיכומיו כי משעניין לנו בסכין קטנטנה לקילוף תפוזים, לא ניתן ללמוד מן השימוש בה על תוכנית לדקור אדם גדול מימדים כמו המנוח (גבהו היה 189 ס"מ ומשקלו - 130 ק"ג), במיוחד בשעה שהיו בדירה סכינים גדולות יותר, כנחזה בתצלומים 17 - 18 בת/49). אין לשעות לטענה זו. ראשית, מדובר בסכין בעלת להב באורך של 7 - 8 ס"מ (עמ' 11 שורה 27 לפרוטוקול). להב באורך זה אינו פעוט ערך, וגם אם יכול היה הנאשם להצטייד למשל בסכין בעלת להב באורך של 15 ס"מ, עדיין אין בכך ולא כלום, שהרי אין לשכוח שהנאשם נזקק לסכין שיוכל להטמינה בלא סירבול על גופו; שנית, להב זה הוא שחדר אל גופו של המנוח והגיע עד לליבו, כעולה מחוות הדעת הפתולוגית (ראו עמ' 9 בת/34), ומכאן - כוחו הקטלני אף אם לא היה ארוך במיוחד (סכין בעלת להב באורך דומה שימשה לא אחת כלי רצח. ראו למשל פרשת **פרץ**).

העדר התגרות

60. סעיף 301 (א) לחוק העונשין מקדיש מילים ספורות לרכיב זה, בתארו אותו כהאי לישנא: "...[המיתו] **בדם קר**, **בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול היה לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו**..."

רכיב העדר ההתגרות הוא פרט עובדתי - נסיבתי (פרשת **ביטון**). ההלכה הפסוקה מורה כי ההתגרות היא אירוע חיצוני פרובוקטיבי המתרחש בסמוך למעשה ההמתה וגורם לנאשם לאבד את השליטה העצמית ולבצע את מעשה ההמתה באופן ספונטני וללא יישוב הדעת, קרי: בדם חם (ראו למשל פרשת **אזולוס**; פרשת **אליאבייב** בעמ' 467; פרשת **ספרונב**). הגישה העולה מן הפסיקה אינה אוהדת את טענת ההתגרות. על כן, מתקבלת היא רק במקרים נדירים ובמשורה שבמשורה (פרשת **מלול**).

מזה עשרות שנים, מבחינה הפסיקה בין שני מבחנים הכלולים ברכיב הנדון: מבחן סובייקטיבי ומבחן אובייקטיבי. קיומה של התגרות מותנה בקיומם המצטבר של שניהם. בראשית בוחן בית המשפט את היסוד הסובייקטיבי; אם יש לו עיגון כדבעי בחומר הראיות - נבחן אף היסוד האובייקטיבי (ראו פרשת **ביטון**; פרשת **פסקו**; ע"א 8332/05 **איסקוב נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 26.7.07, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **איסקוב**"; פרשת **שלגין**; פרשת **ספרנוב**).

המבחן הסובייקטיבי

61. המבחן הסובייקטיבי הוא מבחן עובדתי טהור, הבוחן את התנהגות הנאשם הספציפי. מבחן זה שולל מן הכוונה את אופייה המיוחד פרי יישוב הדעת. הוא מעוגן בנסיבות המיוחדות של כל מקרה ובמצבו הנפשי של הנאשם (פרשת **אליאבייב**, בעמ' 467; פרשת **ביטון**). בבסיסו מצויה הכרת המשפט בקיומה של "**חולשת הטבע האנושי וההבחנה המוסרית בין מי שפועל ב'דם קר' לבין מי שמעצוריו הנפשיים והמוסריים נתרופפו בשל ההתגרות בו**" (ע"פ 3062/06 **פלוני נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 24.12.09, פורסם במאגר נבו. להלן "פרשת **פלוני**". ראו גם פרשת **ביטון**). על הראשון יחול דין רצח ואילו על השני - דין הריגה.

בגדרי מבחן זה, נבדקת השפעתו של האירוע המתגרה על הנאשם. המבחן הסובייקטיבי יתקיים אם מחמת ההתגרות, ובתוכף לה, איבד הנאשם בפתאומיות את שליטתו העצמית, כך שמעשה ההמתה בוצע בלא מחשבה על תוצאותיו. בהקשר זה, בית המשפט בוחן נתונים עובדתיים אחדים, לרבות אלה:

(א) **עיתוי ההתגרות ומועד התגובה**: מעשה ההמתה עקב התגרות אינו יכול להיעשות אלא בסמיכות זמן להתגרות. מעשה המתה המנותק מבחינת מועד התרחשותו מן ההתגרות, אין די בו, לפי שריחוק הזמנים הותיר בידי הנאשם שהות לצנן את להט דמו, להתקרר ברוחו ולשוב למצב של שליטה עצמית. מעשה המתה שבוצע בריחוק מועדים לעומת מעשה ההתגרות, עלול לגרור מסקנה כי המעשה מהווה נקמנות מחושבת גרידא (פרשת **בראשי**; פרשת **אבו סאלח**);

(ב) **עוצמת ההתגרות**: ההתגרות צריכה להיות קשה וחריפה עד כדי כך שגרמה לנאשם לאבד לפתע את עשתונותיו ושליטתו העצמית ולפעול מתוך תחושת זעם בלתי נשלט. "עוצמת הריגוש של האדם צריכה להיות, מצד אחד, בעלת אופי רגעי, חולף ופתאומי, ומצד אחר, עוצמתה צריכה להיות כזו שתשלול מן הנאשם יכולת לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו" (פרשת **אליאבייב**, בעמ' 475);

(ג) **פתאומיות ההתגרות**: מאורע שנתרגש על הנאשם כרעם ביום בהיר, או סערת נפש שנגרמה מחמת גילוי מרעיש, ללא כל הכנה מוקדמת. ראו למשל פרשת **טלה**; ע"פ 9970/06 **קאנשן נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 9.3.09, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **קאנשן**"; ע"פ 5718/06 **אפשטיין נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 15.11.09, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **אפשטיין**";

(ד) **פתאומיות אובדן השליטה**: תהליך הגרימה של אובדן העשתונות חייב להיות קשור באופן הדוק לעוצמתה של ההתגרות, במובן זה שהתגרות בדרגה גבוהה הביאה לידי כך שהנאשם יאבד לפתע, ללא כל סימנים מקדימים (וכמובן שלא מתוך תכנון) את קור רוחו, כאילו היכה בו הברק;

(ה) **ספונטניות התגובה** למעשה ההתגרות: התגובה נעשית שלא מתוך שיקול דעת. כך, למשל בפרשת **פלוני** הנ"ל, קבע בית המשפט לאמור: "**המערער 2 דחף את המנוח שנפל לקרקע, ובכך הגיב ספונטנית על ההתגרות, אך**

המשך הכאתו של המנוח ודקירתו פעמים רבות על ידי השניים, חורג מתגובה ספונטנית";

(ו) **מידתיות** היחס שבין ההתגרות לבין עוצמת התגובה לה, תיבחן לעתים, על ידי בית המשפט. העדר יחס סביר בין השניים, יכול ללמד על קיומה של שליטה עצמית וביצוע מעשה ההמתה מתוך מחשבה מוקדמת ולא בשל איבוד עשתונות (פרשת **אליאביב**, בעמ' 476).

מכאן - למבחן האובייקטיבי.

המבחן האובייקטיבי

62. המבחן האובייקטיבי מציב רף של סבירות לתגובה כלפי מעשה ההתגרות. הוא מבקש להשיב לשאלה אם אדם מן היישוב או אדם ממוצע, בנעליו של הנאשם, עלול היה להגיב להתגרות באופן דומה לתגובת הנאשם (קרי: אבדן עשתונות ושליטה עצמית עד כדי קטילת הקורבן), אם לאו. במילים אחרות: אם "**גם אדם סביר הפועל מתוך כוונה והכנה עלול היה שלא להתגבר על סערת רוחו, ושלא לשלוט בעצמו, ועל כן לפעול כפי שפעל הנאשם הספציפי ... , כי אז גם לפי המבחן האובייקטיבי מתקיימת התגרות ... ולא מתגבשת כוונה תחילה**" (פרשת **ביטון**; ראו גם פרשת **חלאילה**; פרשת **איסקוב**). לא זו אף זו, "**סף הכניסה אל תחום ה'התגרות' חייב להיות אובייקטיבי. תפיסותיו הסובייקטיביות של הממית אינן מעלות ואינן מורידות. אדם אינו הופך עניין להתגרות רק משום שהוא רואה בכך התגרות**" (פרשת **ביטון**). ראו גם פרשת **פסקו**; פרשת **בסעוד**. דעת המיעוט של כב' השופט ארבל בפרשת **וולקוב**). אמת המידה הנבחנת במסגרת הנוכחית היא זו הממוצעת, המניחה קיומן של חולשות אנוש באדם הממוצע (פרשת **אליאביב**, בעמ' 472; פרשת **טלה**). כאמור, בית המשפט נזקק למבחן האובייקטיבי **רק** באותם המקרים שבהם מתקיים רכיב ההתגרות על פי המבחן הסובייקטיבי.

המבחן האובייקטיבי נועד להכיר באחריות הפלילית לעבירת הרצח מצד נאשם שפעל ספונטנית, מחד גיסא, ולמנוע השתתפות אחריות פלילית בגין רצח על נאשם אשר הגיב להתגרות כפי שהיו עשויים רוב האנשים להגיב, מאידך גיסא (פרשת **אזולוס** בעמ' 580).

המבחן הנדון נכון להסכין עם חולשת הטבע האנושי באדם הממוצע, שאין בה עמדה אנטי חברתית בוטה ובלבד שיסודה בהתגרות קשה שגם בני תרבות עלולים להיכשל בהתמודדות עימה. יתר על כן: המבחן מבקש להציב בלם ערכי אשר נועד לכפות נורמת התנהגות שבבסיסה ניצבת קדושת החיים כערך עליון. לפיכך, רק במקרים מצומצמים וחריגים ייקבע כי התגרות היא כה קשה, עד אשר אדם סביר היה מגיב עליה בדרך של המתה (ע"פ 6917/06 **חרמאן נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 1.9.08, פורסם במאגר נבו. להלן: "פרשת **חרמאן**"). במובן זה, מתקיים תהליך של "אובייקטיביזציה" של האחריות הפלילית (פרשת **אליאביב**, בעמ' 472), אף שכלל האחריות הפלילית היא אישית וסובייקטיבית.

בפרשת **ביטון** נדונה השאלה אם יש ליצוק תכנים סובייקטיביים אחדים אל תוך המבחן האובייקטיבי, על מנת לעדנו קמעא תוך התחשבות גם בנאשם העומד לדין ובאקדוות מתכונותיו. לאחר דיון מקיף ומעמיק בעניין זה, וחרף העמדה כי ראוי לעשות כן, נפסק שזהו עניין למחוקק לענות בו. נוסף על כך, נפסק שם בלשון צלולה ומפורשת: "**... כי תכונותיו של הממית, אופיו, מזגו, מינו, רקעו הסוציו-אקונומי, דתו, עדתו, מצבו הנפשי והרוחני ושאר תכונותיו אינן**

נלקחות בחשבון. לשון אחר, המבחן האובייקטיבי בישראל הוא אפוא זה הטהור, שאינו משלב בתוכו נתונים סובייקטיביים של הנאשם, למעט גילו (היינו: "מידת קטינותו" כלשון פסק הדין בפרשת **ביטון**).

במסגרת המבחן האובייקטיבי נדרשים יחסי סבירות בין ההתגרות שננקטה כלפי הנאשם לבין עוצמת התגובה מצד הנאשם (פרשת **בראשי**; פרשת **חרמאן**). על כן, שזורות בהלכה הפסוקה קביעות שהחוט המקשר ביניהן הוא שאליות מילולית או אפילו תגרת ידיים (שלא סיכנה חיים) - אינן יכולות לעלות למדרגה של התגרות במובנה האובייקטיבי (ראו למשל פרשת **בראשי**; פרשת **אפשטיין**; פרשת **חלאילה**; פרשת **איסקוב**; פרשת **וולקוב**). כך למשל בפרשת **קאנשן**, חברתו של הנאשם עלבה בו באופן בוטה ולא חסכה כינוי גנאי גם מבני משפחתו. בית המשפט העליון פסק כי " ... **אין הדעת סובלת כי התגרות מסוג זה, ותהיה עוצמתה כאשר תהיה, יכולה להוות צידוק לתגובה קיצונית באלימותה, כמו המתת המתגרה**". בפרשת **חרמאן** נדונה תגרת ידיים אשר לא עלתה כדי קטטה בעלת אופי אלים וחמור שהיה בה כדי לסכן את חיי הנאשם או אביו. תגובת הנאשם הייתה " ... **ירי ממושך ומכוון לעבר שלושה אנשים. תגובה מסוג זה, בנסיבות שתוארו, חורגת מכל אמת מידה של סבירות. זוהי תגובה שחברה מתוקנת, המכירה בצורך להגן על ערך קדושת חיי האדם, אינה יכולה להשלים עימה**". דעת לנבון נקל כי בנסיבות אלה, לא נתקיים המבחן האובייקטיבי. בפרשת **בסעוד** מצינו כי "**לא ניתן לומר כי אדם סביר במקומו של המערער היה מאבד שליטה בשל שעתיים של גידופים או בשל בעיטה ובוקס או אף בשל ניסיון לשכנע אותו להצטרף לנסיעה למטרה לא כשרה לקריות**".

מנגד, בפרשת **איסקוב**, נדונה סיטואציה מיוחדת בחריגות: מספר צעירים התקיפו אדם מבוגר לנגד עיני משפחתו, בעוצמה שגרמה לו לאבד את הכרתו לזמן קצר. תגובתו הקטלנית באה עת קצרה לאחר שהכרתו חזרה אליו, נוכח תחושתו כי הושפל לנגד עיני משפחתו ומשמע את בתו זועקת לעזרה. בית המשפט העליון עמד על הנחיתות המספרית, הגופנית והנפשית של הנאשם וקבע כי "**אדם מן היישוב' - לו נקלע לתרחיש דומה - היה עלול לפעול בדרך דומה ...**".

אעבור עתה ליישום הדין על ענייננו.

63. בענייננו, הנאשם לא ביקש לייחס למנוח התגרות כלשהי, לא במהלך עדותו ולא בסיכומיו. מכאן, שלא כפר בהתקיימות הרכיב הנדון. לפנינו מן הנדרש אצין כי תקיפת אם הנאשם בידי המנוח, אינה יכולה לשמש התגרות, לא סובייקטיבית ולא אובייקטיבית, עת מדובר במנוח בלתי חמוש (והנאשם לא שב על הטענה הכוזבת, שהעלה בחקירתו במשטרה, כאילו המנוח היה מצויד בסכין יפנית) מחד גיסא ובנאשם בעל ידע באומנויות לחימה (סמבו), מאידך גיסא, קל וחומר שעה שהנאשם **כבר הרחיק** את המנוח מאימו ובכך - איין את הסכנה הנטענת מן המנוח כלפי אם הנאשם.

סיכום ביניים

64. המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם נטל את חיי המנוח בכך שדקר אותו דקירה אחת עמוקה בצידו השמאלי של חזהו, דקירה שפגעה (גם) בליבו של המנוח. הנאשם אף דקר את המנוח בירכו ובמותנו, אך דקירות אלה לא היו קטלניות.

65. הנאשם ביצע את המעשה לאחר שגמלה **החלטה** בליבו לקטול את המנוח. כלי הרצח לא היה טעון **הכנה**

מיוחדת, לפי שמדובר בסכין בעלת להב באורך של 7 - 8 ס"מ, הניתנת להסלקה. הנאשם המית את המנוח **בלא התגרות** מצידו. כמבואר, יש להרשיע את הנאשם בעבירת הרצח בכוונה תחילה על פי סעיף 300 (א) (2) לחוק.

טענות ההגנה

66. בסיכומי הנאשם בע"פ מצינו טענות אחדות הראויות להתייחסות. ראשונת הטענות, על פי משקלן, היא הטענה כי הנאשם חוסה בצל סייג ההגנה העצמית. סייג זה נדון מן ההיבט הדיוני בפסקה 6 לעיל.

67. מעבר לנדרש במסגרת הכרעת הדין וחרף האמור בפסקה 6 לעיל, אייחד מילים ספורות לסייג ההגנה העצמית.

"כידוע, ששה תנאים נדרשים לשם הקמתו של סייג ההגנה העצמית, ואלו הם: **ראשית**, קיומה של תקיפה שלא כדין; **שנית**, קיומה של סכנה מוחשית לפגיעה בחייו, בחירותו בגופו או ברכושו, של האדם המתגונן או של זולתו; **שלישית**, מיידיות, דהיינו - **'על ההגנה להתבצע רק מרגע שהמעשה דרוש באופן מיידי על מנת להדוף את התקיפה, ועליה להיפסק מרגע שלא נדרש עוד מעשה התגוננות על מנת להדוף את התקיפה'** (עניין אלטגאוז, פסקה 13); **רביעית**, שהאדם המתגונן לא **'הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים'**; **חמישית**, נדרשת פרופורציה, **'יחס ראוי בין הנזק הצפוי מפעולת המגן לנזק הצפוי מן התקיפה'** (שם); **ששית**, קיומה של נחיצות, קרי - טענת הגנה עצמית תקום לו לאדם רק כאשר לא הייתה לו אפשרות להדוף את התקיפה בדרך אחרת, פחות פוגענית" (פרשת **סומך**, בפסקה 162).

בחנתי בקפידה את העובדות שהוכחו על מנת לברר שמא בכוח להקים לנאשם את סייג ההגנה העצמית, וזאת - חרף כך שטענתו בעניין הכילה כותרת בלבד, בלא תוכן ענייני. אני סבור כי בעת דקירת המנוח, לא נתקיים בנאשם ולו אחד מתנאי ההגנה העצמית ומכל מקום ברור הוא שלא נתקיימו תנאי המיידיות והנחיצות. על אף שהמנוח תקף את אימו של הנאשם, לא נזקק הנאשם להמתת המנוח על מנת לאיין את הסכנה שסבר כי נשקפת ממנו. הטעם לכך הוא שבראותו שהמנוח תוקף את אימו, הרחיק הנאשם את המנוח מעל פניה. כמבואר בפסקה 63 לעיל, הנאשם היה בעל ידע באומנויות לחימה (סמבו) ובעזרת שימוש בידיו בלבד הצליח הנאשם להרחיק את המנוח מאימו, כך שהמנוח שוב לא היווה סכנה עבורה. מאותו מועד ואילך, נהדפה התקיפה ולא נדרש כל מעשה נוסף מצד הנאשם. יתר על כן, אם עלה בידי הנאשם להרחיק את המנוח כאמור, יכול היה הוא - חלף דקירת המנוח בליבו - למשל לרתק את המנוח לרצפה ולבטח שממועד ההרחקה האמור, הדרך הקטלנית לא הייתה האפשרות **היחידה** שעמדה לנאשם לשם ניטרול המלא והמוחלט של סכנה כלשהי. קטילת המנוח כלל לא הייתה נחוצה בנסיבות העניין וההיזקקות לדקירת המנוח **בליבו** חורגת בעליל ממתחם המידיות. כאן המקום להדגיש כי לאימו של הנאשם לא נשקפה כל **סכנת חיים** (או סכנה חמורה אחרת) מן המנוח, והנאשם לא ביקש להוכיח אחרת. אף אם המנוח התנפל על אם הנאשם ותפס אותה בידה בחוזקה (עד כדי הותרת "סימן כחול", לדברי האם. ראו ת/83 שורה 42 וכן ת/83ב, עמ' 10 שורות 16 - 17), רב המרחק בין תפיסה זו לבין העמדת אֵם הנאשם בסכנת חיים. דקירת המנוח לא הייתה אפוא מעשה שהיה נחוץ לעשותו לשם קידום פני סכנה מוחשית לחיי אם הנאשם, משום שלא נשקפה כזו מן המנוח, וכך הוא במיוחד לאחר הרחקתו מאם הנאשם. הנה כי כן, ואף תוך נקיטת גישה ליברלית הבוחנת את מכלול העובדות שהוכחו על מנת לברר אם יש בכוחן לסייע לנאשם לבסס טענת הגנה שהוא עצמו כשל בהעלאתה כדבעי, מסתבר כי אין לסייג ההגנה העצמית בית אחיזה בעובדות המקרה.

68. טענה נוספת של ההגנה נסבה על כך שדעתם של חוקרי המשטרה, בדבר אשמתו של הנאשם, ננעלה לאחר שסברו שמצאו כתמי דם של המנוח על הנאשם (עמ' 249 שורות 28 ואילך). מכאן ואילך, זנחו החוקרים כל קו חקירה אפשרי אחר ונמנעו מביצוע פעולות חקירה, כגון חקירת אם הנאשם כחשודה בביצוע הרצח (על כל הנובע מכך, לרבות בדיקה אם מסוגלת היא לזרוק הסכין דרך חלון חדר האמבטיה כטענתה, ואגב כך יכולתה לפתוח את שלבי התריס שבחדר האמבטיה; יכולתה לדקור את המנוח; יכולתה להחליף שמלתה) ובכלל זה אי חקירת השכנים.

69. אני סבור כי טענות אלה למחדלי חקירה אין בהן ממש וברי שאין הן מקימות בסיס (ולו הקלוש ביותר) לסברה שמא בעטיין קופחה הגנתו של הנאשם ונפגמה יכולתו להתמודד עם חומר הראיות נגדו.

70. נקודת המוצא (השגויה) של הסניגור הייתה שלא נמצא דם של המנוח על הנאשם (עמ' 254 שורה 19 לפרוטוקול). אין בסיס לדעתו זו של הסניגור. היא סותרת לא רק את הממצאים בזירה (ראו עמ' 2 במוצג נ/7, שם צוין כי 445 (הוא השוטר אליאס פשה) "פגש מישהו שידי מגואלות בדם"), אלא גם את דברי הנאשם עצמו (ת/5 שורות 92 - 93). לכך מתווספת אמירתו של הנאשם לשוטר אליאס פשה, בעודם בזירה, לפיה הוא דקר את המנוח (ראו ת/43. כזכור, העדיף הסניגור להימנע מחקירת השוטר על תוכן ת/43). בל נשכח כי לאחר הדברים האלה, נחקרה אם הנאשם ומסרה כי הנאשם דקר את המנוח (וידגש כי בפתח דבריה ציינה כי הנאשם צפוי עתה למאסר עולם. ראו ת/83 עמ' 1 שורות 19 - 20); אביו של הנאשם ציין בחקירתו כי שמע בזמן אמת מפי אשתו, אם הנאשם - שהרצח בוצע על סף חדרה - שהנאשם דקר את המנוח (ראו ת/85 שורה 34). אבי הנאשם ציין כי אשתו צעקה זאת בהיסטריה.

אותה שעה (21.9.14 - 22), לא סיפרה האם דבר וחצי דבר על מעורבותה (המיומרת) במעשה. היפוכו של דבר. גרסתה הצביעה על אשמת הנאשם, ובהינתן עובדה זו, מה בצע היה לחקור אותה כחשודה ברצח ובדבר יכולתה לדקור את המנוח או להשליך את הסכין מחלון חדר האמבטיה? הטענה (הכוזבת) של אם הנאשם כאילו היא שרצחה את המנוח, צצה רק כחצי שנה לאחר ביצוע הרצח, ערב חקירתה בבית המשפט. בנסיבות אלה, ברי שהמשטרה לא הייתה יכולה לחקור בזמן אמת (סמוך לרצח) טענות אשר לא היו על הפרק ולאחר שהטענות הועלו (בחודש מרס 2015) - לא היה טעם בחקירה נוספת, שכן אף אם היה מסתבר שאם הנאשם מסוגלת לעמוד ליד חלון האמבטיה ולהשליך ממנו סכין, לא ניתן היה לקבוע שגם כחצי שנה קודם לכן, הייתה היא יכולה לעשות כן. הלא מפי אם הנאשם שנינו כי במהלך חודשים אחדים באותה תקופה, עברה היא שיקום ואף השילה כ-20 ק"ג ממשקלה. לשון אחר: הנסיבות העובדתיות בחודש מרס 2015 היו שונות מאלה ששררו ביום הרצח וחקירה שלא בזמן אמת - לא הייתה משרתת כל מטרה ולא הייתה מביאה לכל תכלית. יתר על כן, כל הסימנים הצביעו לעבר זהות הנאשם כמי שדקר את המנוח, לרבות דברי הנאשם בעת הגעת המשטרה וכן הודעות קרובי משפחתו בכלל ואמו בפרט.

אשר לאי נטילת טביעות אצבע מן הסכין תחילה, אלא עריכת בדיקת DNA, אף כאן אין בסיס לטרוניית ההגנה: משנמצאה הסכין מושלכת בחצר הבית, הייתה חשיבות עליונה לזיהוייה ככלי הרצח. זיהוי זה מבוצע באמצעות בדיקת DNA, על מנת לברר אם שייך הוא למנוח אם לאו. גם אם היו נמצאות טביעות אצבעה של אם הנאשם על הסכין, לא היה בכך משום ראייה מכרעת, באין חולק כי סכין זו הייתה אחת מן הסכינים שהיו בדירה ושימשה את דיירה, ובהם הנאשם ואמו. על כן, צפוי וטבעי היה שטביעות אצבעותיהם של מי מדיירי הדירה תהא על הסכין (ואין כל בסיס בראיות לטענה כאילו "מי שנגע אחרון בסכין כנראה שהשאיר טביעת אצבע" עמ' 251 שורה 2 לפרוטוקול); מנגד, לא צפוי היה שה-DNA של המנוח יימצא על אותה סכין. על כן, סדר פעולות החקירה בעניין זה אינו מעורר כל תמיהה. בכל הענווה, זהו סדר הפעולות הראוי (ואיני יכול להשתחרר מן הרושם שאילו היו נבדקות טביעות האצבע תחילה ומחמת כך נבצר

היה לערוך בדיקה לזיהוי ה-DNA על הסכין, היה הסגור בא בטרוניה על כך, ואף היה מבקש לראות בהעדרו של DNA של המנוח על הסכין, משום חיזוק לכך שלא זה כלי הרצח). אגב, לא כל אימת שלא ניטלו טביעות אצבע מכלי הרצח - יולך הדבר למסקנה שמדובר במחדל חקירה (ראו למשל פרשת **אבו חדיר**, בפסקה נד).

עבירת הרצח - סיכום

71. לאור האמור לעיל, אני סבור כי המאשימה הוכחה מעל לכל ספק סביר כי הנאשם הוא אשר רצח בכוונה תחילה את המנוח ועל כן, מציע אני לחבריי להרשיעו בעבירת הרצח בכוונה תחילה על פי סעיף 300 (א)(2) לחוק העונשין.

עבירת שיבוש מהלכי המשפט

72. כתב האישום כולל אף עבירה של שיבוש מהלכי משפט. אישום זה נובע מכך שהנאשם החל לנקות את כתמי הדם שהותיר המנוח אחריו.

73. הראיות לכך שהנאשם אכן החל בניקוי כתמי הדם על דלת חדרה, מצויות בהודעת אמו למשטרה (ראו ת/83 שורות 44, 47 - 49). מחוות הדעת ת/48 סעיף 3 (ה)(3) בעמ' 3, עולה כי נמצאו סימני ניגוב של כתמי דם על דלת החדר. ראו גם תצלומים מס' 9 - 12 בת/49. ממצאים אלה מחזקים את הודעת אמו הנאשם. בחקירותיו במשטרה, הנאשם "לא זכר" אם עסק הוא בניקוי כתמי הדם, נוכח כך שהיה נתון (כביכול) בהתקף אפילפטי, אך ידע לומר "חזרתי לעצמי רק כאשר אני ברצפה ליד דלת הכניסה הידיים שלי מגואלות בדם ליד יש סמרטוט רטוב אבא מנסה להרים אותי ואז הגיעו השוטרים" (ת/2 שורות 54 - 56). בעדותו לפנינו הודה הנאשם כי טענתו בדבר ההתקף האפילפטי הייתה לא נכונה (עמ' 205 שורות 20 - 24 לפרוטוקול). הימצאות הנאשם ליד סמרטוט רטוב כשידיו מגואלות בדם (כדבריו-שלו), מחזקת את דבריו אמו בהודעתה וכן את ממצאי חוות הדעת ת/48. ניתן אפוא לקבוע כי הנאשם ניסה לשבש הליכים באמצעות ניגוב כתמי הדם. אגב, לא נעלם מעיני כי בדו"ח ת/43 מציין השוטרי אליאס פשה שמצא את אבי הנאשם עוסק בניקוי הבית ומי השטיפה שבדלי היו "כהים מהדם במקום". עובדה זו אינה גורעת מניקוי הדם על ידי הנאשם מעל הדלת **שבתוכי** הדירה ולא בכניסה אליה.

74. על כן, אני מציע לחבריי להרשיע הנאשם אף בעבירת שיבוש הליכי המשפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

מאיר יפרח, שופט

השופט גלעד נויטל, אב"ד:

לאחר שבחנתי את הראיות וקראתי את הכרעת דינו של חברי, השופט יפרח, אני מסכים לחוות דעתו כשלפי הראיות אכן הוכחה מעבר לספק סביר אשמתו של הנאשם בעבירת רצח בכוונה תחילה ובעבירה של שיבוש מהלכי משפט.

גלעד נויטל, שופט,
אב"ד

השופטת גיליה רביד:

אני מסכימה.

גיליה רביד,
שופטת

סוף דבר:

אנו מרשיעים אפוא, פה אחד, את הנאשם, יורי ליסיאק, בעבירה של **רצח בכוונה תחילה**, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, ועבירה של **שיבוש מהלכי משפט**, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

ניתנה היום, כ"ט אייר תשע"ו, 6 יוני 2016, במעמד הצדדים.

גיליה רביד, שופטת

מאיר יפרח, שופט

גלעד נויטל, שופט
אב"ד